

IZ NAŠIH ENOT ↙

Helikopterska enota za specialno delovanje

IZPOSTAVLJAMO ↘

20 let članstva

Slovenije v Natu

Jerneja Grmadnik

VARNOST NI SAMOUMEVNA

Konec marca smo slavnostno zaznamovali 20. obletnico vstopa v Nato. Medtem ko se varnostne razmere v svetu zaostrejujejo, potem ko sta v Nato pristopili zgodovinsko nevtralni Švedska in Finska in ko na Poljskem vlada predvojno stanje, se zdi, da Slovenci živimo v varnostnem mehurčku, saj le 17 odstotkov anketiranih v nedavni raziskavi javnega mnenja Fakultete za družbene vede skrbi zaradi družbenopolitičnega dogajanja, šestdeset odstotkov vprašanih pa se počuti varne. Koliko na občutek varnosti vpliva dejstvo, da je Slovenija del dveh pomembnih zvez, Evropske unije in Nata, kar pa po dvajsetih letih članstva mnogi jemljejo kot samoumevno? Zato se zdi neodgovorno ali vsaj naivno, ko v javnosti slišimo pobude za slovensko nevtralnost, pri čemer zagovorniki navajajo primer nekdanje države, ob tem pa ne pojasnijo, da je Jugoslavija obrambnim izdatkom namenjala kar od sedem do 15 odstotkov bruto domačega proizvoda. Biti del Nata je danes morda bolj pomembno kot kadar koli prej, pri tem pa se moramo še naprej truditi tudi za naložbe v svojo obrambo, kar so na različnih panelih poudarili številni sogovorniki, ki so se strinjali, da je s članstvom v zavezništvu prav Slovenska vojska dobila pomemben pospešek pri profesionalizaciji in usposobljenosti, kar se s pospešeno posodobitvijo še nadaljuje. Prihodnji mesec bo Slovenska vojska svoj dan praznovala na dogodku 14. maja v Mariboru. Vabljeni, da se pridružite njenim srčnim, vztrajnim ter predanim pripadnicam in pripadnikom.

Foto Zvone Vrankar

8
**V PIVKI RAZSTAVA
OB OBLETNICI NATA IN
SLOVENSKEGA ČLANSTVA**
Z različnimi dogodki zaznamovali 20-letnico članstva Slovenije v Natu

21
**SODELOVANJE
JE KLJUČ
DO USPEHA**
Ukrepanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi

36
**PREDSTAVILI OCENO
PRIPRAVLJENOSTI
SLOVENSKE VOJSKE**
Ocena pripravljenosti enaka kot lani

13
**V PRESTOLNICI LITVE
GOSTILI VRH POBUDE
TRI MORJA**
Minister Šarec s predstavniki držav srednje in vzhodne Evrope

22
**ČE SLUŽIŠ DOMOVINI,
SLUŽIŠ SOČLOVEKU**
V Kranju in Ljubljani seznanitvi vojaških obveznikov

38
**NA PRAKSI SPOZNAVALI
LETALSKO TEHNIKO**
Praktično usposabljanje dijakov in študentov

14
**POMEMBNO ODKRIVANJE
DELCEV NAŠE SKUPNE
VOJAŠKE ZGODOVINE**
Pogovor z upokojenim brigadirjem Janezom Kavarjem

32
**NA VAJI ŽAREK
OPRAVILI RAZLIČNA
TESTIRANJA**
Vaja enot za zveze in informatiko

ZAVEZNIKI ŽE 20 LET

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

V četrtek, 28. marca, na predvečer 20. obletnice pridružitve Slovenije zvezi Nato, je na Brdu pri Kranju potekala državna proslava, ki so se je poleg državnega in vojaškega vrha udeležili tudi vrhovni poveljnik zavezniških sil v Evropi ameriški general Christopher G. Cavoli ter drugi tuji visoki gostje. Na proslavi, ki je mnoge navdušila, je zbrane slavnostno nagovorila predsednica Republike Slovenije in vrhovna poveljnica obrambnih sil dr. Nataša Pirc Musar.

Slovenija je po dolgoletnih prizadevanjih 29. marca 2004 postala Natova polnopravna članica, skupaj s šestimi drugimi državami, in sicer Bolgarijo, Estonijo, Latvijo, Romunijo, Slovaško in Češko. Vstop v zavezništvo je bil za Slovenijo pomemben mejnik, saj je to potrdilo njeno zavezanost demokraciji, varnosti in stabilnosti v regiji ter globalno. Od vstopa v zavezništvo je Slovenija aktivno sodelovala v različnih Natovih operacijah in misijah po svetu. Njena vojaška enota je bila tako prisotna v Afganistanu, na Kosovu in v drugih delih sveta, kjer je Nato deloval za vzpostavitev miru, varnosti ter stabilnosti. Članstvo je Sloveniji zagotovo omogočilo številne koristi, med drugim povečanje nacionalne varnosti, okrepitev zunanje politike ter povezovanje z drugimi članicami zavezništva. Članstvo v Natu je spodbudilo tudi posodobitev in profesionalizacijo Slovenske vojske, kar je pripomoglo k njeni večji učinkovitosti ter sposobnosti za odzive na sodobne varnostne izzive. Slovenija pa je kot članica pridobila tudi dostop do obsežne mreže zavezniških partnerstev, sodeluje lahko na skupnih vojaških vajah in si izmenjuje informacije ter izkušnje z drugimi

članicami. To je pomembno prispevalo h krepitvi njenega mednarodnega ugleda in vlogi zanesljive partnerice. Proslava ob 20. obletnici vstopa v Nato je bila odlična priložnost za priznanje in cenjenje prispevka, ki ga je Slovenija dala zavezništvu v preteklih dveh desetletjih, pri čemer je v tem obdobju postala pomembna ter cenjena članica Nata, ki aktivno sodeluje pri zagotavljanju miru, varnosti in stabilnosti, tako na regionalni kot globalni ravni.

ODLOČITEV JE BILA PRAVA

»Dolgoletni proces približevanja, učenja in izvajanja reform je bil končan 23. marca 2003 z večinsko podporo državljanov in državljanek Republike Slovenije na posvetovalnem referendumu o tem, ali naj Slovenija vstopi v Nato, ter 29. marca 2004, ko je Slovenija formalno postala članica te organizacije. Odločitev, ki smo jo sprejeli, je bila pravilna. S članstvom smo pridobili ne samo vstop v obrambno zavezništvo, temveč tudi priznanje, da smo del okolja, ki temelji na demokraciji kot načinu življenja, vladavini prava, spoštovanju človekovih pravic in ozemeljske celovitosti ter suverenosti,« je uvodoma povedala predsednica Republike Slovenije in vrhovna poveljnica obrambnih sil Nataša Pirc Musar. Obenem je izpostavila, da je bil vstop Slovenije v Nato ter seveda tudi Evropsko unijo zgodovinsko dejanje. »Tako smo veliko lažje uresničevali temeljne nacionalne interese, kot so stabilnost, mir, sodelovanje, vključenost v mednarodne gospodarske in razvojne tokove. Dobili smo enakovreden glas za skupno mizo z zaveznici ter možnost dogovarjanja z vsako posebej in vsemi hkrati. Uspelo nam je začeti živeti bolje in varneje,« je še pojasnila.

ČLANSTVO NAM OMOGOČA UGODNOSTI IN ZAHTEVA OBVEZNOSTI

Nato je mogočna in vplivna mednarodna organizacija, ki združuje večino zahodnih demokracij v kolektivnem obrambnem paktu. Članstvo v Natu omogoča številne prednosti, vendar je povezano tudi z obveznostmi, ki jih morajo

Predsednica Nataša Pirc Musar je poudarila, da je bil vstop Slovenije v Nato zgodovinsko dejanje.

V kulturnem delu programa so nastopili številni slovenski izvajalci.

članice izpolnjevati, in te imajo politično ter obrambno razsežnost. Zaveznice morajo tako vsaka zase in vse skupaj razvijati lastno in skupno obrambno sposobnost, pri čemer odvrtačo grožnje ali pa se uprejo morebitnemu napadu. »Kako dragocena je ta zavarovalna polica, tudi po 75 letih Natovega obstoja, kažeta vključitev tradicionalno nevtralnih držav, Finske in Švedske, ter interes drugih držav za članstvo v tej organizaciji,« je poudarila predsednica in dodala, da ima članstvo v Natu za Slovenijo pomembno mednarodno razsežnost.

Slovenija je v preteklih dveh desetletjih, kljub nekaterim izzivom pri zagotavljanju načrtovanih zmogljivosti, pokazala pripravljenost za prevzemanje tveganj in deleža skupnih prizadevanj pri ključnih nalogah zavezništva. »S Slovensko vojsko prispevamo k mednarodni varnosti in stabilnosti v številnih operacijah po svetu, odvrtačo vojaške grožnje na vzhodu zavezništva, podpiramo partnerske države v soseščini ter še veliko drugega.« Temeljna funkcija države je zagotavljanje varnosti na svojem ozemlju, saj je brez te onemogočeno delovanje drugih družbenih dejavnosti. »Brez nje ni razvoja in blaginje,« je še izpostavila Nataša Pirc Musar ter dodala, da nam Nato daje tisto, česar si sami morda ne bi mogli privoščiti, saj nam med drugim omogoča varovanje zračnega prostora, dostop do vesoljskih in satelitskih zmogljivosti, izmenjavo varnostnih podatkov, aktiviranje koordinacijskih centrov ob naravnih nesrečah, usposabljanja ter politična in varnostna posvetovanja z mrežo več kot 40 partnerskih držav ter drugih organizacij. »Slovenija je v naših srcih zeleni biser in prekrasen košček sveta. Srečni smo, ker lahko živimo v miru, skrbimo za svoje družine, obiskujemo sorodnike, obdelujemo vrtove. Tujcu, ki nas vpraša o državi, rečemo, da tu živijo dobrosrčni ljudje in da je pri nas preprosto – lepo. Želim si, da ta košček sveta ostane nedotaknjen. Da bomo živeli v sožitju in brez strahu pred prihodnostjo. Na svetu je veliko krajev, ki so s podobnimi mislimi zapisani v srcih ljudi, ki tam živijo. Pa žal nimajo ne miru ne brezskrbne prihodnosti. Vsaka institucija, tudi Nato, so na koncu predvsem ljudje. Zrelo politično vodenje pomeni dosledno zagovarjati duh Washingtonske pogodbe, ki preprečuje, da bi zveza Nato kadar koli postala agresorska sila. Njena moč je v odvrtačju, solidarnosti, medsebojni pomoči in dialogu. Zato si moramo prizadevati, da bo Slovenija zgledna članica in trden člen v zavezniški verigi. Srečno, Slovenija,« je svoj nagovor končala vrhovna poveljnica obrambnih sil.

ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE V DRUŽBI ŠTEVILNIH GLASBENIKOV

Po uradnem delu se je proslava nadaljevala v ritmih, ki jih je pod taktirko Rudolfa Strnada odigral Big band Orkestra Slovenske vojske. Na velikem platnu so se med prireditvijo predvajali različni spomini, ki nas vežejo na preteklost in prehojeno pot od vstopa Slovenije v Nato leta 2004. Prireditelj sta povezovala Boštjan Romih in Anja Tomažin, ki sta med proslavo napovedala številne glasbene goste ter poslala pozdrave in dobrodošlico tudi Švedski, ki je 7. marca uradno postala 32. članica zavezništva. Na odru so na prireditvi številni glasbeniki, kot so Nina Strnad, Gregor Ravnik, Irena Yebuah Tiran, Jure Počkaj, Helena Blagne in Rudolf Strnad, ob spremljavi big banda v duetih odpeli različne melodije. Program zagotovo nikogar ni pustil ravnodušnega, proslavo pa so mnogi pohvalili.

ZAVEZNIŠTVO SE JE SPOSOBNO SPOPRIJETI Z IZZIVI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

O b 20-letnici slovenskega članstva v Natu so na Brdu pri Kranju 28. marca potekali srečanja na visoki ravni, panelne razprave in državna proslava. Minister za obrambo Marjan Šarec in načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš sta na panelih poudarila nujnost krepitve obrambnih sposobnosti tako doma kot na ravni zavezništva. Poudarila sta pomen solidarnosti in podpore Ukrajini zoper rusko agresijo.

Minister za obrambo Marjan Šarec se je dopoldne na dvostranskem srečanju srečal z vrhovnim poveljnikom zavezniških sil v Evropi generalom Christopherjem G. Cavolijem, nato pa še z ministrom za narodno obrambo Romunije Angelom Tîlvărjem. V nadaljevanju dne so na Brdu pri Kranju potekale razprave na visoki ravni v organizaciji ministrstev za obrambo ter zunanje in evropske zadeve. Na prvi panelni razpravi v organizaciji Slovenske vojske *Nato včeraj, danes, jutri*, ki jo je moderiral prof. dr. Iztok Prezelj, so sodelovali načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš, vrhovni poveljnik zavezniških sil v Evropi general Christopher G. Cavoli, načelnik generalštaba italijanskih oboroženih sil admiral Giuseppe Cavo Dragone in načelnik generalštaba avstrijske vojske general Rudolf Striedinger. Generalpodpolkovnik Robert Glavaš je spregovoril o začetkih Slovenske vojske še v času osamosvojitvene vojne ter poznejši profesionalizaciji, opremljanju, uvajanju Natovih standardov in krepitvi povezljivosti. »Ustvarili smo dobre temelje, napredek pa še ni končan in vseskozi poteka,« je poudaril ter izpostavil, da je Slovenija Natova kredibilna partnerica, ki posodablja svoje oborožene sile. Pri tem je opozoril, da posodobitev ne pomeni le nakupa nove opreme, temveč tudi spremembe taktike, zakonodaje in filozofije organizacije enot, nacionalne načrte pa bo treba uskladiti tudi z regionalnimi. General Cavoli je spregovoril o letu 2014, ko je po njegovih besedah počil mehurček miru v Evropi in je Nato moral spremeniti svoj dotedanji koncept v smer krepitve odvrtačne države ter kolektivne obrambe. Pri tem je bil prvi korak razvoj načrtov, pri čemer so bili poudarjeni predvsem regionalni načrti. Izjavil je, da tudi prispevek dveh odstotkov bruto domačega proizvoda ni več vprašanje. V okviru Nata se pripravljajo nove poveljniške strukture, načrti, vaje in koncepti pripravljenosti sil, da bodo lahko zavezniki delovali usklajeno ter odločno. Izpostavil je tudi pomen 3. člena, ki opredeljuje, da vsaka pogodbenica tudi sama vzdržuje sposobnost upreti se oboroženemu spopadu, kar je pred 5. členom, po katerem se oborožen napad na eno ali več pogodbenic v Evropi ali Severni Ameriki šteje za napad na vse pogodbenice. Načelnik generalštaba italijanskih oboroženih sil admiral Giuseppe Cavo Dragone je spomnil, da je

Na prvi panelni razpravi v organizaciji Slovenske vojske so govorili o Natu včeraj, danes, jutri.

bila ruska aneksija Krima leta 2014 povod, da je Nato spremenil svojo vlogo in cilje, ki jih je imel po koncu hladne vojne v obdobju relativnega miru. Opozoril je tudi na posredniške vojne in kibernetске grožnje ter izpostavil pomen sodelovanja med zaveznicami. Načelnik generalštaba avstrijske vojske general Rudolf Striedinger je povedal, da je Avstrija sicer nevtralna država, vendar je tudi članica Evropske unije in zavezana odločitvam Evropske komisije, zato podpira Ukrajino. Avstrija je od leta 1995 tudi del Partnerstva za mir, kar pomeni da je v teh letih veliko sodelovala z zaveznicami in krepila povezljivost. »Osredotočamo se na skupno delovanje na vajah in tesno sodelujemo z Natom, tudi na mednarodnih misijah ter v operacijah,« je poudaril. Za Avstrijo je po njegovih besedah Nato zagotovilo varnosti in obrambe Evrope. Sodelujoči na panelu so spregovorili tudi o tehničnih platih vojne v Ukrajini, ki je preplet elementov iz prve svetovne vojne in najsodobnejše tehnologije. Strinjali so se, da je treba Ukrajino še naprej podpirati v boju proti ruski agresiji, prepoznati nove izzive in se nanje pripraviti ter krepiti medsebojno sodelovanje, da bi bili močnejši, kohezivni in odzivni.

MINISTER ŠAREC TUDI O POMENU STABILNOSTI NA ZAHODNEM BALKANU

Na panelni razpravi *Vrnitev h koreninam in kolektivni obrambi: 75 let Nata* so nastopili minister za obrambo Marjan Šarec, romunski minister za narodno obrambo Angel Tîlvăr in državni sekretar za mednarodne zadeve ter nacionalno in mednarodno varnost Vojko Volk, moderirala pa jo je Katja Geršak. Minister Marjan Šarec je poudaril, da je bila ukrajinska vojna odločilna prelomnica za evropsko varnost in Nato. »Danes je v Natu 32 držav, zvezanih partnerstvu in bratstvu. Pripravljani moramo biti na kombinacijo 3. in 5. člena ter osredotočeni na cilje in ustavitev ruske grožnje,« je izpostavil ter dodal, da je Nato najboljše zavezništvo, tako kot je demokracija najboljša politična ureditev. »Nato in države članice so pripravljene braniti demokratične vrednote in varovati naš način življenja,« je še dejal. Kar zadeva Zahodni Balkan, je poudaril, da je stabilnost v tej regiji zelo pomembna za stabilnost Nata in Evropske unije. »Prava pot je evro-atlantska integracija, saj imamo skupne vrednote. Sicer lahko nastane vakuum, ki ga lahko kdo izkoristi, povečujejo se tudi hibridne dejavnosti. Nato pa mora biti kredibilen in izpolniti zaveze,« je izpostavil minister Šarec. Minister za narodno obrambo Romunije Angel Tîlvăr je predstavil razmere v svoji državi, ki meji na Ukrajino, zato imata tam posodobitev oboroženih sil in večanje obrambnih izdatkov podporo javnosti, ki se zaveda groženj z vzhoda. Državni sekretar za mednarodne zadeve ter nacionalno in mednarodno varnost v Kabinetu predsednika vlade Vojko Volk pa je opozoril, da se Vladimir Putin ne boji Nata, temveč demokracije, ki je grožnja njegovemu režimu. Izpostavil je tudi pomen prihajajočih ameriških predsedniških volitev za prihodnost čezatlantskih odnosov. »Ti bodo močnejši, ko se bomo zavedali, da moramo več vlagati v obrambo in izpolniti svoje zaveze,« je poudaril.

Razpravljavci drugega panela so govorili o kolektivni obrambi in 75-letnici Nata.

V PIVKI RAZSTAVA OB OBLETNICI NATA IN SLOVENSKEGA ČLANSTVA

BESEDILO Park vojaške zgodovine in SSK
FOTO Alen Franetič

V Parku vojaške zgodovine v Pivki so 27. marca ob 75-letnici delovanja Nata in 20-letnici članstva Republike Slovenije v Severnoatlantskem zavezništvu v sodelovanju z Uradom Vlade Republike Slovenije za komuniciranje in Ministrstvom za obrambo ter ob podpori Veleposlaništva Združenih držav Amerike pripravili razstavo. Z njo želijo obiskovalce seznaniti z delovanjem zavezništva, njegovo vlogo in pomembnimi prednostmi, ki jih članstvo v Natu zagotavlja naši državi. Park vojaške zgodovine se je z razstavo ob praznovanju 20. obletnice vstopa Slovenije v Nato pridružil seriji dogodkov in praznovanj na najvišji državni ravni. Fotografska razstava, pripravljena na zunanjih kubusih, bo na ogled do konca leta.

Fotografska razstava v prvem tematskem sklopu z naslovom *Nato 75 let* predstavlja zgodovino zavezništva, njegov razvoj in vojaško moč. Drugi del z naslovom *Slovenija in Nato 20 let* pa oriše pot približevanja naše države Severnoatlantskemu zavezništvu ter pomen, ki ga ima ta organizacija za Slovenijo. Razstavo je na krajši slovesnosti odprl državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec. Ta je v svojem nagovoru poudaril, da odprtje razstave o Natu in slovenski vlogi v njem prav v muzejski zbirki v Pivki, ki prikazuje dogajanje v vojni za Slovenijo leta 1991, ni brez pomena, saj tako lokacija kot vsebina razstave prikazujeta našo zgodovinsko izkušnjo ter poudarjata pomen severnoatlantske obrambne zveze vse do danes. Zbrane na odprtju je nagovorila tudi direktorica Urada Vlade Republike Slovenije za komuniciranje Petra Bezjak Cirman. Ta se je zahvalila Parku vojaške zgodovine za pripravo razstave, ki javnost seznanja z delovanjem Nata in hkrati spodbuja k razmisleku o sodobnih izzivih zavezništva ter njegovem nadaljnjem razvoju, pri čemer ostaja njegova prednostna naloga prizadevanje za mir. Na širšo perspektivo razstave je opozoril tudi direktor pivškega parka mag. Janko Boštjančič, saj je Nato najmočnejše vojaško zavezništvo v zgodovini človeštva, ki zagotavlja varnost velikemu delu Evrope ter pomembno sooblikuje svetovno dogajanje.

Odprtje razstave, ki bo v Pivki na ogled do konca leta.

Odprtju razstave je sledila okrogla miza z naslovom *Nato 75 let – vloga in pomen v preteklosti/sedanosti/prihodnosti*, na kateri so povabljeni gostje strnili svoja razmišljanja o prednostih članstva v Natu ter izzivih, s katerimi se zavezništvo kljub večdesetletni tradiciji obstoja spoprijema v današnjem času. Svoj pogled na aktualno stanje in vizijo nadaljnjega razvoja Nata so predstavili državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec, veleposlanica Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske v Republiki Sloveniji Tiffany Sadler, veleposlanik Ukrajine v Republiki Sloveniji dr. Andrij Taran in profesor mednarodnih odnosov na univerzi New England College v Združenih državah Amerike dr. John Marshall Callahan. Državni sekretar Damir Črnčec je poudaril, da se tega, da je Nato najcenejša varnostna zavarovalna polica, dobro zavedamo tudi v Sloveniji, pri čemer zadnji dve leti Slovensko vojsko intenzivno posodabljam. Tudi podpora javnosti članstvu v Natu pri nas ostaja visoka. Britanska veleposlanica Tiffany Sadler je izpostavila pomen skupnih vrednot v zavezništvu, s katerimi se države članice ob trenutnih varnostnih razmerah postavljamo na pravo stran zgodovine. Ukrajinski veleposlanik dr. Andrij Taran pa je pojasnil, da Ukrajina svojo prihodnost vidi v Natu, ki je zagotovilo miru na evropskih tleh in širše ter v katerega lahko prav zaradi izkušnje vojne tudi sama veliko prispeva. Udeleženci okrogle mize so si bili enotni, da je ustanovitev Nata, na kar je v razpravi spomnil tudi profesor dr. John Marshall Callahan, po drugi svetovni vojni predstavljala uravnoteženje moči na globalni ravni in zagotovilo za varnost v našem delu sveta. Razpravljavci so poudarili tudi, da je Nato najstarejše in najmočnejše zavezništvo, katerega vojaška vloga je kmalu prerasla tudi v politično. Strinjali pa so se, da je za mir in varnost pomembno nadaljevati politiko odprtih vrat. V razpravi so se dotaknili tudi naraščajočega pojava dezinformacij v državah članicah ter opozorili na pomen ozaveščanja javnosti, zlasti mladih, glede vrednot in aktivnosti zavezništva.

PRIHODNOST SVETA JE ODVISNA OD VOJNE V UKRAJINI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Alen Franetič

Dr. John Marshall Callahan je strokovnjak za mednarodne odnose in izredni profesor na zasebni univerzi New England College v ameriški zvezni državi New Hampshire. Ob 75-letnici Nata in 20-letnici slovenskega članstva v zavezništvu je obiskal našo državo, sodeloval na različnih okroglih mizah ter predaval na slovenskih fakultetah. Z njim smo se pogovarjali o vlogi Slovenije v Natu in izzivih, ki jih prinašajo trenutne varnostne razmere.

Profesor dr. John Callahan je v uvodu povedal, da je zaradi ruske invazije na Ukrajino Nato bolj povezan in močnejši kot kadar koli prej. V zavezništvu, v katerem so odločitve sprejete soglasno, velikost držav ali vojske nima pomembne vloge, ključno pa je, da vsaka članica prispeva tisto, k čemur se je zavezala, je komentiral vlogo držav in dodal, da so to tudi politične odločitve. Slovenska vojska je tako v trenutni situaciji vključena v različne misije odvrčanja na vzhodni meji zavezništva. »Od nekdaj so bile članice zavezništva tudi majhne države, recimo Belgija, in vse so sodelovale pri načrtovanju ter v operacijah. Članstvo v Natu predstavlja odlično priložnost za skupna usposabljanja, krepitev povezanosti, skupno delovanje in izmenjavo izkušenj. Vsaka država ima svojo vlogo. Finska je denimo velika geografsko, vendar nima veliko prebivalcev, njeno članstvo pa bistveno spreminja strateško vlogo zavezništva,« je povedal dr. Callahan in dodal, da največ energije v zavezništvo prihaja prav z vzhodne strani, od koder preti tudi nevarnost. »Ogroženost je veliko bolj čutili v baltskih državah ali na Poljskem zaradi bližine z Rusijo, kar nedvomno pomeni, da je tam splošna javnost bolj naklonjena Natu,« je komentiral rezultate nedavne raziskave Centra za raziskovanje mnenja in množičnih komunikacij Fakultete za družbene vede, v kateri je dobrih 60 odstotkov anketiranih v Sloveniji izjavilo, da se počutijo varni glede trenutnega družbenopolitičnega položaja, le 17 odstotkov pa jih je izrazilo občutek ogroženosti. »Tudi povprečen Američan bo rekel, da se počuti varnega, saj je država obkrožena z oceanoma, imamo pa tudi močno mornarico. Tako je tudi Slovenija v zavetju gora, obkrožena s prijateljskimi državami, vendar

ne glede na vse vojna v Ukrajini ni tako oddaljena, saj je med vašo državo in Ukrajino le Madžarska. Menim sicer, da je strah odveč, saj bo zavezništvo pomagalo ob stopnjevanju groženj, kljub temu pa sta bistveni previdnost in skrb,« je dodal profesor. Pri tem je izpostavil, da so predvsem mladi rasli v obdobju relativnega miru in nimajo zavedanja o nevarnostih, s katerimi se je spoprijemala že generacija obdobja hladne vojne ali konfliktov v 90. letih. »Vsekakor mislim, da je treba doseči ciljne publike, če bi želeli sporočiti pomen in vrednost Nata. Govoriti moramo z mladimi, jih informirati. Pomembno je ozavestiti javnost pred propagando, s katero ste imeli opravka tudi vi, ko ste pred kratkim prvič izgnali ruskega diplomata,« je dodal sogovornik, ki je bil tudi načrtovalec strateške komunikacije na obrambno-obveščevalnem področju. S sogovornikom smo govorili tudi o ameriških predsedniških volitvah, o katerih je predaval slovenskim študentom. Razočaran je, da oba kandidata, Donald Trump in aktualni predsednik Joe Biden, v volitvah znotraj strank nista imela nobene resnega konkurenta. »Kandidati gredo sicer po navadi na začetku kampanje v ekstreme na beh polih, nato pa se približujejo sredini z namenom zmage, tako je bilo vsaj do drugega mandata Baracka Obame. Trenutno pa so Združene države Amerike zelo polarizirane in nekatere besede Donalda Trumpa so strašljive. Sicer pa menim, da Združene države Amerike ne bodo zapustile zavezništva, raje verjamem, da bo kandidat omilil svojo retoriko. Tudi v njegovem prejšnjem mandatu ni bilo nobenih resnih aktivnosti glede umika in upam, da bo podobno, če bo ponovno izvoljen,« je izpostavil dr. Callahan. Sogovornik je poudaril, da si ne predstavlja, kaj bi se zgodilo po tem scenariju, vendar ostaja optimističen, saj je Nato organizacija, ki prinaša stabilnost. Meni še, da se bodo Združene države Amerike zavezale dolgoročni podpori Ukrajini, kar je zanj tudi trenutno najpomembnejše vprašanje. »Ne vem, koliko časa bodo Ukrajinci potrebovali, da prisilijo Ruse k pogajanjem ali jih porazijo, do takrat pa jim moramo pomagati pri ključnih sredstvih. Če Rusija zmagata, menim, da se ne bo ustavila in da bo ob napadu na zaveznico aktiviran 5. člen. Za svet je veliko varneje, da Ukrajina premaga Rusijo,« je končal pogovor.

SLOVENSKA VOJSKA ZMANJŠUJE OKOLJSKE VPLIVE NA POČKU

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Slovenska vojska je na Osrednjem vadišču na Počku 18. aprila gostila posvet o varovanju okolja in predstavila projekt čiščenja onesnaženih tal ter prizadevanja za zmanjševanje vpliva vojaških aktivnosti na Postojnskem, vključno z omejevanjem preletov letal in artilerijskega delovanja. Na okrogli mizi o varovanju okolja sta sodelovala tudi državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Rudi Medved in postojnski župan Igor Marentič.

Ob obnovljenem objektu na Bilah na Počku je poveljnik Enote vojaških vadišč, strelišč in poligonov podpolkovnik Matjaž Slak zbranim v uvodu povedal, da precej nova enota upravlja 55 vadišč in strelišč na 30 lokacijah po Sloveniji. Ob tem je poudaril, da vsa delujejo po najsodobnejših slovenskih in Natovih doktrinah ter upoštevajo okoljevarstvene predpise. Predstavil je vadišče Poček, na katerem razpolagajo z opremo, s katero lahko intervenirajo ob izlitju nevarnih tekočin, imajo pa tudi zabojnike za ločeno zbiranje odpadkov, ploščad za točenje goriva z ustreznimi lovci olja ter zbirnik vode, ki ga lahko ob požaru uporabijo gasilci. Dodal je, da na Počku zdaj elektriko zagotavlja agregat, zato v prihodnosti pričakujejo uresničitev projekta Alenos s samostojnimi sončnimi kolektorji z baterijskimi zalogovniki – tak sistem namreč že deluje na strelišču Bač. V nadaljevanju so sodelujoči pri ciljnem raziskovalnem programu, ki ga financirata Agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije ter Ministrstvo za obrambo, predstavili postopke remediacije zemljin oziroma

Dr. Samar Al Sayegh Petkovšek, Igor Marentič, Rudi Medved, Igor Šepec in Nina Raduha na okrogli mizi o varovanju okolja

Dr. Domen Leštan je predstavil tehnologijo ReSoil, ki omogoča čiščenje onesnažene zemlje.

odstranjevanja onesnaženih delcev z vojaških strelišč. Nosilec projekta je podjetje Envit s tehnologijo ReSoil, ki omogoča odstranjevanje nevarnih kovin, tudi svinca, iz tal v zaprtem ciklu brez odpadnih voda. Direktor podjetja Envit dr. Domen Leštan je povedal, da je bila ta tehnologija razvita v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani, pri projektu pa je s tehnologijo gravitacijske separacije, ki omogoča izločanje večjih delcev iz zemlje, sodelovalo tudi podjetje TH Re-MINING, ki sodeluje z Institutom Jožefa Stefana. Vodja projekta remediacije onesnaženih tal dr. Anela Kaurin je še pojasnila, da je bil namen projekta optimizacija trenutne tehnologije za čiščenje onesnaženih tal na vojaških streliščih. Pri tem so pridobili 350 kilogramov tal z območja največje onesnaženosti na nasipih in s tremi koraki pridobili čisto zemljo. Zemljo so analizirali, nato pa je bil cilj prilagoditev procesa čiščenja, po katerem tla postanejo ponovno rodovitna. Tehnologija vsebuje štiri patente in je že pritegnila mednarodno pozornost.

MONITORINGI IN OMEJEVANJE HRUPA

Na posvetu o ukrepih za varovanje okolja je državni sekretar Rudi Medved izpostavil, da Slovenska vojska aktivnosti na Počku opravlja z veliko skrbnosti in odgovornosti do okolja ter lokalnih prebivalcev. »To želimo javnosti tudi pokazati v praksi in ustvariti zaupanje, predvsem s pogovori,« je poudaril. Neodvisne akademske ustanove so od leta 2006 opravile številne raziskave in monitoringe o vojaškem vplivu na tla, vodo, zrak, biotsko pestrost, o hrupu in drugem. »Monitoring podzemnih voda, ki ga izvajamo že nekaj let in tudi izpopolnjujemo, kaže, da je pitna voda ustrezna, brez kvarnih

vplivov vojske nanjo. Razvijamo tudi sistem zgodnjega opozarjanja, če bi se zgodilo izlitje, da bi lahko takoj omilili učinke na okolje oziroma preprečili neljubne dogodke,« je še izpostavil Medved in dodal, da je vojska steber nacionalne varnosti, zato mora biti ustrezno usposobljena ter opremljena. Župan postojnske občine Igor Marentič je poudaril, da so pomembni strpnost, pogovori in prilagajanje aktivnosti Slovenske vojske. Pojasnil je, da se je sodelovanje med ministrstvom in občino okrepilo ter da zaupa neodvisnim in strokovnim ustanovam, ki opravljajo raziskave. Namestnik poveljnika sil Slovenske vojske polkovnik Igor Šepec je predstavil usposabljanja na Počku do julija, pri čemer je poudaril, da so bile najbolj obsežnejše vaje že opravljene. Dodal je, da so tiste dejavnosti, ki s hrupom najbolj obremenjujejo okolico, to so preleti letal in artilerijsko streljanje s havbicami 155 mm, zmanjšali oziroma preselili na tuja vadišča. Letos tudi ne bo vaje Jadranski udar. Vodja odnosov z javnostmi Slovenske vojske podpolkovnica Nina Raduha je opozorila na številne ukrepe, ki jih pripadnice in pripadniki izvajajo med vojaškimi aktivnostmi na terenu, od obveznega usposabljanja o varovanju okolja, nameščanja lovilcev olj pod vozila, prepovedi pretakanje goriv na vadiščih ter drugih zaščitnih ukrepov, streljanj v natančno določenih in vnaprej pripravljenih rajonih, na katerih nato opravijo sanacijo ter nevtralizirajo večino negativnih vplivov, do vgrajevanja čistilnih naprav na vadišča Slovenske vojske in redne uporabe ekoloških sredstev. »Slovenska vojska ves čas sodeluje z Zavodom za varovanje narave, ki daje okoljske usmeritve in izvaja stalen nadzor,« je izpostavila. Po njenih besedah se vojska zaveda svoje aktivnosti in vpliva na okolja, vendar se mora uriti in se usposablja za obrambo domovine, zato poskuša kar se da omiliti negativne posledice in redno komunicirati z lokalno skupnostjo. Predstavnica Fakultete za varstvo okolja doc. dr. Samar Al Sayegh Petkovšek pa je povzela glavne cilje projekta ugotavljanja tveganj za okoljske in naravne nesreče na območjih delovanja Slovenske vojske po vsej Sloveniji, ki se je začel lansko jesen, trajal pa bo dve leti. Pri tem bodo anketirali tudi prebivalce, ki živijo v bližini vojaških dejavnosti, in poskusili ugotoviti, kaj jih najbolj moti.

SLOVENSKA VOJSKA SE BO DELNO PREOBLIKOVALA

BESEDILO SSK
FOTO Bruno Toič

V okviru pospešene posodobitve Slovenske vojske so na Ministrstvu za obrambo že posodobili obrambne strateške dokumente, zagotovili finančne vire za posodobitev vojske in izboljšali postopke za kadrovsko popolnjevanje. Nadaljujejo s krepitvijo vojaških in obrambnih zmogljivosti ter preoblikovanjem prostorske organiziranosti vojske, kar bo prilagojeno novim mednarodnim varnostnim izzivom. Minister za obrambo Marjan Šarec je v torek, 9. aprila, podpisal usmeritve za preoblikovanje in organiziranost Slovenske vojske.

Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2040 določa, da bo organizacijsko-mobilizacijski razvoj Slovenske vojske ustrežneje podprt tudi s prostorsko organiziranostjo in povečanjem rezervne sestave Slovenske vojske. Prav tako opredeljuje, da bo prostorski del, ki bo večinsko popolnjen s pogodbeno rezervno sestavo in bo namenjen samo delovanju na nacionalnem ozemlju, dopolnil manevrski del Slovenske vojske pri obrambi nacionalnega ozemlja ter bo zagotavljal izhodišča za naraščanje Slovenske vojske, da bo presegla mirnodobni obseg.

V okviru preoblikovanja strukture in organiziranosti Slovenske vojske se bo do 1. maja vzpostavila brigada vojaškega letalstva in zračne obrambe, ki se bo oblikovala s preoblikovanjem 15. polka vojaškega letalstva

Zračna obramba bo združena pod okriljem novoustanovljenega bataljona.

ter vključitvijo enot zračne obrambe. Najkasneje do 1. julija se bo vzpostavilo poveljstvo prostorskih sil brigadne ravni, pri čemer se bodo trenutna teritorialna polka in načrtovani teritorialni poveljstvi prerazporedili pod njegovo okrilje. Do 1. julija letos se bosta v okviru prostorskih sil vzpostavila dva polka s po enim jurišnim odredom četne ravni, do 1. julija 2025 pa še osem polkov z vsaj enim jurišnim odredom četne ravni.

Do konca leta se bo v okviru poveljstva prostorskih sil vzpostavil ustrezen učni center, ki bo podpiral in omogočal vzpostavitev prostorske organiziranosti Slovenske vojske. Prav tako se bosta do konca leta vzpostavila še inženirski bataljon ter bataljon za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo, ki se bosta oblikovala iz rodovskih enot.

Prvega julija letos bodo v Slovenski vojski vzpostavili enoto za nekinetično delovanje bataljonske ravni. Slovenska vojska pa bo do 1. julija 2025 vzpostavila tudi enoto brezpilotnih bojnih letalnih sistemov, pri čemer bo Generalštab Slovenske vojske do julija letos pregledal in posodobil koncept za uporabo brezpilotnih letalnih sistemov glede na izkušnje oboroženih konfliktov ter pripravil predlog za najustreznejšo umestitev enote v strukturo Slovenske vojske.

V okviru preoblikovanja strukture in organiziranosti Slovenske vojske bo Generalštab Slovenske vojske pripravil ustrezne formacije ter pri tem upošteval usmeritev, da več ne pripravlja planskih oziroma materialnih formacij, temveč zgolj mirnodobne in vojne formacije, ob tem se bodo spremenili tudi akti vodenja, ki to določajo. Do konca leta 2025 bo Generalštab Slovenske vojske izvedel evalvacijo ustreznosti prostorske organiziranosti Slovenske vojske ter predlagal morebitne spremembe in nadgradnje. Preoblikovanje in prilagajanje strukture Slovenske vojske se bosta v prihodnjih letih nadaljevali skladno s sprejetimi strateškimi dokumenti.

SODELOVANJE JE ODLIČNO IN SE KREPI

BESEDILO Marko Pišlar, FOTO STA

V četrtek, 17. aprila, je na dvodnevni uradni obisk v Slovenijo na povabilo slovenskega obrambnega ministra Marjana Šarca pripotoval črnogorski minister za obrambo Dragan Krapović.

Sogovornika sta v uradnih pogovorih delegacij izpostavila, da je vojaško in obrambno sodelovanje med državama odlično ter se še krepi. »Tako kot smo podpirali Črno goro na poti v Nato, bomo podpirali tudi njeno pot v Evropsko unijo,« je poudaril minister Šarec, ki je še posebej izpostavil sodelovanje pri logistiki, nabavah in donacijah, s čimer se krepita tudi interoperabilnost ter enotnost znotraj Nata. Slovenija in Črna gora razvijata tudi zelo uspešno partnerstvo na vojaškogovodinskem področju, zlasti pri donaciji muzejskih eksponatov, ki jih je Črna gora

donirala Sloveniji ter so na ogled v Parku vojaške zgodovine v Pivki in Vojaškem muzeju Slovenske vojske. Sogovornika sta izpostavila še zelo uspešno sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah, zlasti v Natovi bojni skupini v Latviji, kjer pripadniki črnogorske vojske skupaj s severnomakedonskimi kolegi dopolnjujejo slovenski kontingent. Ministra sta se strinjala, da sta stabilnost in varnost regije Zahodnega Balkana v strateškem interesu obeh držav, zato bo fokus prihodnjega operativnega delovanja na Kforjevi operaciji na Kosovu ter Euforjevi operaciji Althea v Bosni in Hercegovini. Ministra sta izmenjala tudi poglede na trenutne mednarodne varnostne razmere, pri čemer so bili poudarjeni vojna v Ukrajini in dogodki na Bližnjem vzhodu. Črnogorski minister Krapović je pohvalil odlično sodelovanje med državama na obrambnem področju. Napovedal je tudi pridružitve Črne gore Natovemu centru odličnosti za gorsko bojevanje v Poljčah. Ministra sta ob koncu podpisala sporazum o predaji lastništva šestih neubojujnih ročnih protiletalskih sistemov.

V PRESTOLNICI LITVE GOSTILI VRH POBUDE TRI MORJA

BESEDILO SSK, FOTO 3seas.eu

V Vilni sta 11. aprila potekala vrh predsednikov držav Pobude Tri morja, ki predstavlja ambiciozen načrt za povezovanje in krepitev sodelovanja med državami srednje ter vzhodne Evrope in katere osrednji cilj je spodbujanje regionalnega dialoga med Baltskim, Jadranskim ter Črnim morjem, in vzporedni poslovni forum. Vrha se je tokrat v imenu Republike Slovenije udeležil obrambni minister Marjan Šarec.

Voditelji 13 držav članic Evropske unije srednje in vzhodne Evrope so govorili predvsem o regionalnem dialogu in

krepitvi sodelovanja med državami na osi sever-jug, transportu, energitiki ter digitalni infrastrukturi, po letu 2022 pa se kot pomemben kaže tudi varnostni segment, pri čemer je poudarjena kibernetična varnost. Minister za obrambo Marjan Šarec je izpostavil pomembnost celovitega sodelovanja in še intenzivnejšo izmenjavo informacij na vseh ravneh ter z različnimi akterji, ki jih kibernetični prostor zahteva. To bo namreč bistveno za zagotavljanje varnosti naše družbe in povečanje zavedanja o razmerah ter krepitvi odpornosti držav in družb. Voditelji držav članic so na vrhu sprejeli skupno deklaracijo Pobude Tri morja, ki med drugim obravnava tudi regijo Zahodnega Balkana ter spodbuja sodelovanje z Ukrajino in Moldavijo.

POMEMBNO ODKRIVANJE DELCEV NAŠE SKUPNE VOJAŠKE ZGODOVINE

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Brigadir Slovenske vojske v pokoju Janez Kavar, doma iz Križ pri Trziču, je v letih 1999–2003 opravljal dolžnost obrambnega atašeja Republike Slovenije v Združenih državah Amerike. Po koncu diplomatskega dela v Washingtonu je bil v letih 2004–2006 namestnik vojaškega predstavnika Republike Slovenije pri Evropski uniji v Bruslju. Od upokojitve leta 2006 svoj prosti čas namenja tudi preučevanju vojaške zgodovine, zlasti se ukvarja z zgodovino bojevanja v gorah in vojaškega smučanja. Je avtor člankov in knjig z domoznansko ter vojaškozgodovinsko tematiko. V pogovoru za revijo je spregovoril o delu obrambnega atašeja v Združenih državah Amerike in o številnih prijateljstvih ter poznanstvih, ki so mu pomagala pri odkrivanju podrobnosti smučarske tekme ameriške 10. gorske divizije pod Mangartom leta 1945.

🔍 KAKO JE POTEKALA VAŠA VOJAŠKA POT?

Vojaško pot sem začel leta 1969, ko sem bil v 36. generaciji šole rezervnih oficirjev pehote Jugoslovanske ljudske armade v Bileci. Kot rezervni častnik v slovenski teritorialni obrambi in udeleženec ter veteran vojne za Slovenijo sem deloval do leta 1991. Še istega leta sem vstopil v poklicno sestavo Slovenske vojske.

🔍 KAJ VAS JE SPODBUDILO K DELU V OBRAMBNI DIPLOMACIJI?

Ker me je v vojaški karieri pritegnilo delo na področju mednarodnih operacij, v povezavi s katerimi sem se udeležil dveh usposabljanj in tečajev v tujini pod vodstvom Organizacije združenih narodov, napotitev na dolžnost obrambnega atašeja ni bila moja prva izbira. V Združene države Amerike sem vendarle odšel kot drugi vojaški diplomatski predstavnik Republike Slovenije. Pri pripravi na delo v Washingtonu mi je zelo pomagala predhodna izkušnja iz let 1995 in 1996, saj sem kot prvi slovenski častnik uspešno končal vojno šolo ameriške kopenske vojske v Pensilvaniji. Pri vsebinskih pripravah pa mi je koristilo znanje, ki sem ga pridobil kot vodja odseka za mednarodno vojaško sodelovanje na Generalštabu Slovenske vojske med letoma 1996 in 1999.

🔍 KATERE SO BILE PREDNOSTNE NALOGE DELA V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE?

Ko sem bil na dolžnosti vojaškega diplomatskega predstavnika Slovenije v Združenih državah Amerike, se je začel naslednji krog širitve zavezništva. Prednostna naloga dela je bilo zagotoviti polnopravno članstvo Slovenije v Natu in temu so bile podrejene vse druge dejavnosti. Združene države Amerike so bile v tistem obdobju največja in najvplivnejša država v zavezništvu in tudi v svetu. Tudi Washington je bil v političnem smislu nekakšna prestolnica sveta. Kot obrambni ataše sem poskušal ciljno usmerjati prizadevanja za doseg našega cilja, ki je bil članstvo v Natu, tudi skozi videnje gostujoče države. Za Slovenijo kot mlado državo z nastajajočo vojsko je bilo zelo pomembno sodelovanje v okviru vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Z dvostranskim sodelovanjem smo intenzivno razvijali nekatere programe za usposabljanje, kot na primer

program IMET in program partnerskih držav. Zelo pomemben del teh prizadevanj so bili naši kadeti, ki so študirali na ameriških vojaških akademijah. Med mojim mandatom v Združenih državah Amerike je imela Slovenska vojska na akademijah največ pet kadetov naenkrat, tri na West Pointu in po enega na letalski ter mornariški vojaški akademiji. Prav naši kadeti so bili ena izmed pozitivnih plati mojega dela. Čeprav nisem imel neposrednega vpliva na njihovo delo, sem bil zanje oseba, na katero so se lahko obrnili po pomoč. Še danes imam vse kadete v zelo lepem spominu, saj so bili odlični fantje in zelo uspešni. Drugo pomembno področje dela pa je bilo partnersko sodelovanje z Nacionalno gardo Kolorada. V Washingtonu je takrat deloval poseben urad, v katerem so bili predstavniki nacionalnih gard iz vseh 51 ameriških zveznih držav. Prav slovensko sodelovanje s koloradsko nacionalno gardo je bilo večkrat izpostavljeno kot zgleden primer, kako se je iz tipičnega vojaškega programa razvilo širše sodelovanje na političnem, gospodarskem in kulturnem področju.

🔍 ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE, V KATERIH STE OPRAVLJALI DOLŽNOST ATAŠEJA, SO SVETOVNA GOSPODARSKA, POLITIČNA IN VOJAŠKA VELESILA. PA TUDI TAMKAJŠNJE ŽIVLJENJE JE PRECEJ DRUGAČNO KOT PRI NAS. KAKO STE SE PRILAGODILI NA NOVO KULTURNO OKOLJE IN KATERI SO BILI NAJVEČJI IZZIVI, S KATERIMI STE SE SPOPRIJEMALI V ŽIVLJENJU TER PRI DELU ONKRAJ LUŽE?

O Združenih državah Amerike sem nekaj vedel že prej. Moja družina izhaja iz Poljanske doline in Podkorena. Z obeh strani so bili moji predniki v tisti veliki skupini Slovencev, ki so se med letoma 1890 in 1910 množično izselili v Združene države Amerike. Ti družinski stiki so se obdržali tudi pozneje in sem jih spremljal skozi otroštvo. Pomembno pri tem pa je bilo,

Pogovor z upokojenim brigadirjem

JANEZOM KAVARJEM

da je bil moj stari stric po mamini strani vojak v sloviti enoti pod poveljstvom ameriškega generala Johna Pershinga, ki je poznan pod vzdevkom Black Jack. Ta sorodnik se je kot ameriški vojak kar dvakrat po sedem let bojeval na Filipinih. Zapustil mi je na roko napisan dnevnik, v katerem je opisal svoje vojne dogodivščine iz tistega obdobja. Spremljanje ameriške kulture me je tako zanimalo že v otroštvu. Ko sem prišel študirat na ameriško vojno šolo v Pensilvanijo, pa sem dodatno izpopolnil znanje na vojaškem področju in spoznal tudi kulturno drugačnost Združenih držav Amerike.

❓ KOT OBRAMBNI ATAŠE V NAJVLIVNEJŠI ČLANICI V NATU STE BILI NAJBRŽ V OBDOBJU SLOVENSKEGA PRIBLIŽEVANJA ZAVEZNIŠTVU INTENZIVNO VKLJUČENI V PROCESSE VKLJUČEVANJA V NATO. KATERI SO BILI NAJVEČJI IZZIVI?

Želja Združenih držav Amerike je bila, da nam posredujejo čim več znanja in izkušenj na različnih vojaških usposabljanjih na vseh ravneh in področjih. Kot sem že omenil, so se slovenski kadeti lahko šolali na vojaških akademijah. Organiziranih je bilo nekaj krajših usposabljanj, Slovenska vojska pa je pospešeno sodelovala z Nacionalno gardo Kolorada. Pomembna naloga je bilo tudi spodbujanje mednarodnega sodelovanja. Spoznal sem, da je bilo za Američane pomembno odkrivanje delcev naše skupne vojaške zgodovine. Smučarska tekma ameriških vojakov na Mangartu je bila samo eden izmed teh delcev, veliko zanimanja pa je bilo tudi za akcije reševanja ameriških letalskih posadk nad Slovenijo. Zelo malo pa vemo o tem, da so Američani med vojno dostavljali pomoč iz zraka. Mozaik teh drobnih dejavnosti je oblikoval celovito sliko o Sloveniji, prav tako o pripravljenosti naše države za vstop v Nato, tudi z vidika skupnih vrednot. Mislim, da smo z vsemi dejavnostmi pokazali, da je Slovenija pripravljena na članstvo v zavezništvu. Rad pa bi poudaril, da sem moral kot ataše reševati tudi manj prijetne stvari. V povezavi z usposabljanjem slovenskih kadetov v Združenih državah Amerike so se pojavile težave pri nostrifikaciji njihovih diplom v Sloveniji. Odgovor iz domovine je bil, da ne moremo nostrificirati diplom, ker nimamo takih šol. Na drugi strani pa nas je ameriška stran zelo resno opozorila, da če Slovenija ne priznava veljavnosti diplom akademij

države, ki je ena izmed najvplivnejših članic v zavezništvu, kako bo lahko njegova verodostojna članica. Po tem so se stvari zelo hitro uredile.

❓ NEREZIDENČNO STE POKRIVALI TUDI KANADO IN ARGENTINO. STE POGOSTO POTOVALI V TI DVE DRŽAVI IN S KATERIMI NAMENI?

Obe državi sem obiskal večkrat, zlasti Kanado. Razlog za večkratni obisk je bil, da mi je bila ta država bližje. V nekdanji letalski bazi Borden v bližini Toronta imajo kanadske oborožene sile veliko središče za usposabljanje, v katerem se je šolalo precej pripadnikov Slovenske vojske. Tradicija pri podelitvah diplom tujim slušateljem je bila, da je bil na slovesnosti prisoten tudi obrambni ataše. V okolici Toronta je tudi močna slovenska skupnost. Slovenski rojaki v Kanadi so bili zelo ponosni, kadar se je med njimi pojavil slovenski obrambni ataše v naši uniformi. Povabljen sem bil tudi na veliko kulturnih prireditvev, prav tako sem sodeloval na številnih dogodkih, na katerih so predstavljali vojaško tehnologijo. Temeljni razlog za sodelovanje z Argentino pa je bila močna slovenska skupnost v tej državi. Naše rojake v Argentini sem obiskal z izjemnim veseljem, saj sem videl njihov ponos. V to državo sem zahajal tudi iz popolnoma vojaških namenov. Argentina je ena izmed držav na svetu, ki ima najboljše usposobljene vojaške gorske enote. V mestu Bariloche, ki je drugo središče Slovencev v Argentini, deluje tudi argentinska vojaška šola, katere ustanovitelji so bili slovenski rojaki. Prvi izmed njih je bil Dinko Bertonec, ki je za to šolo napisal veliko priložnikov, ki jih argentinska vojska uporablja še danes. Poleg Bertonec, ki je bil civilni inštruktor plezanja in smučanja na tej šoli, je bilo takrat v argentinski vojski na visokih položajih veliko Slovencev. Kanado sem obiskal večkrat na leto, medtem ko sem v Argentino odpotoval vsaj enkrat na leto.

❓ MED VAŠIM MANDATOM V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE SE JE ZGODIL SLOVITI 11. SEPTEMBER 2001. KAKO JE TERORISTIČNI NAPAD NA SVETOVNI TRGOVINSKI CENTER IN DEL POSLOPJA PENTAGONA ZAZNAMOVAL NADALJNJE ŽIVLJENJE IN DELO V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE?

11. september 2001 je radikalno spremenil življenje in delo v Združenih državah Amerike. Vsekakor je bil ta dogodek najbolj tragičen dan v mojem mandatu. V živo se spominjam, kako je bilo tistega dne, ko se je zgodil teroristični napad. Vendar moram poudariti, da so Američani zelo trezno, stoično in brez panike prenesli ta šok. Nekaj več kot sto metrov od točke, kjer je v del poslopja Pentagona treščilo letalo, je bil kurirski objekt, v katerem smo tuji obrambni atašaji redno prevzemali svojo službeno pošto. Jaz sem tisti dan nameraval iti prevzeti pošto, vendar sem se na podlagi ocene dogajanja premislil. Tudi delo obrambnega atašaja se je po terorističnem napadu zelo spremenilo. Če smo prej v urade v Pentagonu, kjer smo bili akreditirani, lahko sami vstopali s službenimi izkaznicami, so nas po 11. septembru pričakale številne kontrole.

❓ KAKO OCENJUJETE POMEN PODPORE DRUŽINE PRI DELU NA DIPLOMATSKI DOLŽNOSTI V TUJINI?

Podpora družina je zagotovo ena izmed najpomembnejših stvari pri delu obrambnega atašaja. Ne glede na dejstvo, da je ataše vojaški predstavnik, v tujini predstavlja tudi svojo državo. Če jo hočeš predstavljati širše, tudi v kulturnem, zgodovinskem in družbenem pogledu, moraš imeti ob sebi družino. Na vojaški diplomatski dolžnosti v Združenih državah Amerike sta me spremljala žena in sin, hčerka, ki je maturirala, pa je ostala doma. Prav soproga mi je bila v tujini v veliko oporo in podporo, saj si je tudi ona ustvarila svoj krog prijateljev ter poznanstev.

❓ MED ŠOLANJEM IN POZNEJE SLUŽBOVANJEM V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE STE NAVEZALI TUDI NEPRECENLJIVA PRIJATELJSTVA IN POZNANSTVA, KI SO VAM LETA POZNEJE POMAGALA PRI RAZISKOVANJU IN TUDI ORGANIZACIJI MEMORIALNE

Prednostna naloga dela je bilo zagotoviti polnopravno članstvo Slovenije v Natu.

SMUČARSKA TEKMA POD MANGARTOM. PRAV PO VAŠI ZASLUGI SMO SLOVENCIM VEČ KOT 50 LET PO DOGODKU IZVEDELI ZA SMUČARSKO TEKMO AMERIŠKE 10. GORSKE DIVIZIJE. NAM LAHKO PREDSTAVITE PODROBNEJŠE OKOLIŠČINE TEGA ODKRITJA?

Po letu dni študija na vojni šoli ameriške kopenske vojske sem julija 1996 obiskal Denver v Koloradu, kjer sem se srečal s predstavnikom Nacionalne garde Kolorada. Ker sem že od mladih nog smučarski navdušenec, sem obisk izkoristil tudi za ogled slovitega ameriškega smučarskega središča v Vailu, kjer stoji smučarski muzej. Oglel sem si zbirko zgodovine ameriškega alpskega smučanja. Posebno vesel in ponosen sem bil, ko sem na panoju zagledal fotografijo naše alpske smučarke Mateje Svet, ki je bila dobitnica jugoslovanske zlate kolajne v ženskem slalomu na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju leta 1989. Za njeno sliko pa sem opazil zbirko, ki je bila posvečena vojakom ameriške gorske divizije. Za to enoto sem izvedel že prej od svojega civilnega svetovalca na ameriški vojaški šoli. To je bil upokojeni major slovaških korenin John Skvarna, ki je kot ameriški vojak deloval v 88. diviziji, ki je po koncu druge svetovne vojne v Posočju nadomestila ameriško 10. gorsko divizijo. Ob obisku smučarskega muzeja v Vailu sem si za spomin kupil monografijo divizije. Po ogledu muzeja sem si v vročem poletnem dnevu privoščil osvežitev v baru ob muzeju in z zanimanjem obračal liste kupljene knjige. Na eni strani me je pričakalo presenečenje. Zagledal sem slike z urjenja na Mangartu. Vedel sem, da gre za slovenski Mangart. Le nekaj strani naprej pa je bil natisnjen pomanjšan faksimile naslovnice divizijskega glasila *Blizzard*, ki je izšel 10. junija 1945. V zelo drobnem besedilu sem prebral o veleslalomski tekmi ameriških vojakov na Mangartu 3. junija 1945. Po vrnitvi v domovino sem začel iskati lokacijo tekmovanja. Medtem sem iz denverske knjižnice v Koloradu, ki hrani arhiv 10. gorske divizije, dobil kopije dodatnih fotografij. Med raziskovanjem okolice Mangarta se mi je na Mangartskem sedlu pogled ustavil na melišču pod Mangartom, ki je bilo prikazano tudi na arhivski fotografiji. Tako sem odkril do takrat še popolnoma neznano poglavje ameriško-slovenske vojaške smučarske zgodovine in začel sem raziskovati smučarsko tekmo ameriških vojakov na Mangartu. V spomin na to tekmo smo ob veliki podpori občine Bovec leta 2011 organizirali prvo memorialno tekmo, na katero smo povabili tudi potomce ameriških vojakov, ki so tekmovali na

Mangartu leta 1945. Pozneje je bil v spomin na ta dogodek posnet tudi dokumentarni film *Misija Mangart* (angl. *Mission Mt. Mangart*) pod vodstvom ameriškega avtorja, režiserja in producenta Chrisa Anthonyja, ki je predlani na filmskem festivalu v Cannesu dobil nagrado za najboljši zgodovinski film. Člani Združenja vojaških gornikov pa smo leta 2020 izdali zbornik referatov *Američani na Mangartu 1945*.

❓ LETOS PRAZNUJEMO POMEMBEN JUBILEJ. 30. OBLETNICO VZPOSTAVITVE VOJAŠKE DIPLOMATSKE MREŽE REPUBLIKE SLOVENIJE. KAKO SE DANES SPOMINJATE OBDOBJA, KO STE BILI DEL TE MREŽE TUDI VI?

Najprej bi rad pohvalil Ministrstvo za obrambo, da je ob 30-letnici na Brdu pri Kranju pripravilo zanimiv dogodek z vsebinsko zelo bogatima okroglima mizama o zgodovini in prihodnosti vojaške diplomatske mreže pri nas. Nato je sledilo prijetno družabno srečanje vseh, ki smo kadar koli delovali kot vojaški diplomatski predstavniki v tujini. Opazil sem velik napredek, po drugi strani pa sem razočaran, da so nekatere težave, s katerimi smo se ukvarjali že v preteklosti, še vedno prisotne. Napakam navkljub smo vendarle na pravi poti. Zelo sem vesel in ponosen, da sem imel priložnost ter čast, da zastopam svojo državo Slovenijo v tujini.

30 LET OBRAMBNE DIPLOMACIJE – O PRETEKLIH IN PRIHODNJIH IZZIVIH

BESEDILO Jerneja Grmadnik
in Zvezdan Marković
FOTO Bruno Toič

Na prvem panelu so govornici predstavili svoje pretekle izkušnje. ▶

Slovenska mreža obrambnih diplomatskih predstavnikov in imenovanje obrambnih atašejev sta se v Republiki Sloveniji vzpostavila leta 1994 s prvim rezidenčnim obrambnim atašejem, akreditiranim na Madžarskem. Ob 30. obletnici vzpostavitve slovenske obrambne diplomatske mreže so na Brdu pri Kranju 25. marca potekali paneli o zgodovini in prihodnosti obrambne diplomacije. Udeležence sta nagovorila Roland Žel, generalni direktor Direktorata za obrambno politiko, in doajen atašejskega zbora polkovnik Valter Vrečar. Na panelih so povabljeni gosti razpravljali o začetkih obrambne diplomacije, trenutnih razmerah in prihodnjih izzivih. Obrambne atašeje, predstavnike in svetovalce je sprejel tudi minister za obrambo Marjan Šarec.

Obrambna diplomacija je vpeta v splošno diplomacijo in podpira izvajanje državne obrambne politike. Obrambna diplomatska mreža Republike Slovenije ima v tujini obrambne atašeje, obrambne diplomatske predstavnike ali obrambne svetovalce v posameznih državah in mednarodnih organizacijah. Obrambni ataše je vojaška oseba, ki predstavlja in zastopa Ministrstvo za obrambo ter oborožene sile svoje države pri obrambnem ministrstvu in oboroženih silah v državi sprejemnici. Temeljne naloge obrambnih diplomatskih predstavnikov so zastopanje interesov države, Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske, razvijanje ter pospeševanje sodelovanja med obrambnimi ministrstvi in obrambnimi silami ter spremljanje stanja in razvoja obrambnih sil ter obrambne varnostne politike v državah akreditacije.

PRVI VOJAŠKI ATAŠE NA MADŽARSKEM

Po osamosvojitvi Slovenije in pridobitvi mednarodnega priznanja se je najprej vzpostavila vojaška diplomacija, nato pa sta sledila intenziven razvoj in strukturiranje obrambne diplomacije. Leta 1993 so se diplomatske aktivnosti začele na podlagi podpisanega sporazuma o imenovanju, izboru in napotitvi vojaških diplomatskih predstavnikov v diplomatsko-konzularna predstavništva Slovenije. Mreža obrambnih diplomatskih predstavništev in imenovanje obrambnih atašejev sta se vzpostavila že čez leto dni s prvim rezidenčnim obrambnim atašejem, akreditiranim na Madžarskem. Sledili

so mu še obrambni atašeji v Združenih državah Amerike, Avstriji in Belgiji, do leta 2005 pa je Slovenija v tujino poslala še deset obrambnih atašejev. Slovenija si je v svoji zgodovini intenzivno prizadevala za krepitev dvostranskega zunanje-političnega in varnostnega sodelovanja z drugimi državami, na razvoj obrambne diplomacije pa je pomembno vplivalo tudi sodelovanje v programu Partnerstva za mir, v okviru katerega so države podpisnice vzpostavile politično, obrambno in partnersko sodelovanje z drugimi državami. Slovenska prizadevanja za članstvo v Evropski uniji in Natu so se uresničila leta 2004.

RAZVEJANA MREŽA OBRAMBNE DIPLOMACIJE

Delovna mesta obrambnih atašejev, obrambnih diplomatskih predstavnikov ali obrambnih svetovalcev so umeščena v Sektor za bilateralo in multilateralo Direktorata za obrambno politiko Ministrstva za obrambo. Trenutno imamo v posameznih državah akreditiranih osem rezidenčnih obrambnih atašejev in po enega nerezidenčnega obrambnega atašeja, rezidenčnega obrambnega svetovalca, pomočnika obrambnega atašeja ter višjega podčastnika za administrativno in logistično podporo. Slovenski obrambni atašeji izmed skupno 32 držav članic Nata pokrivajo 18 držav: Albanijo, Bolgarijo, Črno goro, Dansko, Estonijo, Hrvaško, Italijo, Kanado, Latvijo, Litvo, Madžarsko, Nemčijo, Poljsko, Romunijo, Severno Makedonijo, Španijo, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske ter Združene države Amerike. V drugih članicah Severnoatlantskega zaveznitva – v Belgiji, Franciji, Grčiji, Luksemburgu in Turčiji ter na Češkem, Finskem, Islandiji, Nizozemskem, Norveškem, Portugalskem, Slovaškem, Švedskem – pa nimamo slovenskih obrambnih atašejev. Izmed 27 članic Evropske unije slovenski obrambni atašeji pokrivajo trinajst držav: Avstrijo, Bolgarijo, Dansko, Estonijo, Hrvaško, Italijo, Latvijo, Litvo, Madžarsko, Nemčijo, Poljsko, Romunijo in Španijo. Obrambni predstavniki v stalnih predstavništvih Republike Slovenije pri mednarodnih organizacijah so vključeni tudi v obrambno diplomatsko mrežo Republike Slovenije. Tako ima Ministrstvo za obrambo na stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri Združenih narodih mesto obrambnega predstavnika, ki predstavlja in zastopa Ministrstvo za obrambo ter oborožene sile svoje države v tej organizaciji, kar je še posebej pomembno v naslednjih dveh letih, ko je Slovenija nestalna članica

▶ Drugi panel je bil namenjen razmislekom o prihodnjih izzivih.

Varnostnega sveta. Skupaj z obrambnim svetovalcem v Organizaciji združenih narodov spremlja mirovne operacije in s tem povezano delovanje v Generalni skupščini, Varnostnem svetu in Posebnem odboru za mirovne operacije (C-34). Sodelovanje v skupnosti vojaških in obrambnih svetovalcev znotraj stalnega predstavništva Republike Slovenije pri Organizaciji združenih narodov, Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi ter drugih mednarodnih organizacijah pokriva obrambni predstavnik, ki ima sedež na Dunaju. Kot članica Nata in Evropske unije ima Slovenija v Bruslju na stalnem predstavništvu pri Natu ter Evropski uniji obrambna oddelka, ki ju vodita obrambna predstavnika. Ta sta najvišja predstavnika Ministrstva za obrambo pri Natu in Evropski uniji. Odgovorna sta za vodenje in usklajevanje obrambnega dela predstavništva.

NA PANELIH OBUDILI SPOMINE IN PREDSTAVILI IZZIVE PRIHODNOSTI

Ob okrogli obletnici so se na Brdu pri Kranju srečali nekdanji in sedanji obrambni predstavniki ter atašeji in drugi visoki diplomatski ter vojaški predstavniki. V uvodu jih je nagovoril generalni direktor Direktorata za obrambno politiko Roland Žel, ki je izpostavil, da je ta obletnica pomemben mejnik tudi pri razvoju Ministrstva za obrambo. »Tisti, ki ste začeli oblikovati mrežo, ste razvoj prepustili naslednjim generacijam. Ta mreža predstavlja vodilo, kako se sodeluje s prijatelji in organizacijami. Skupaj bomo razvijali mrežo tudi v prihodnosti in v luči sprememb zaradi trenutnih varnostnih razmer. Krepimo obrambno mrežo na Zahodnem Balkanu, kjer smo postali mentorji državam pri evroatlantskih povezavah,« je povedal in poudaril pomen enotnosti za uspešno delovanje v trenutnih zaostrenih varnostnih razmerah. Moderator prve okrogle mize o začetkih obrambne diplomacije je bil polkovnik Valter Vrečar, obrambni ataše Republike Slovenije v Republiki Srbiji, ki

Goste je nagovoril minister za obrambo Marjan Šarec.

je akreditiran tudi v Romuniji in Bolgariji. Na njej so svoje spomine obujali upokojeni poklicni diplomat mag. Mirko Cigler, svetovalec na Ministrstvu za obrambo in vojaški diplomat polkovnik mag. Mitja Miklavc, upokojeni častnik Slovenske vojske in diplomat polkovnik Andrej Kocbek ter svetovalec za obrambne zadeve na veleposlaništvu Republike Slovenije v Severni Makedoniji in nekdanji direktor Direktorata za obrambno politiko Primož Šavc. Sogovorniki so predstavili svoje izkušnje – povedali so, da je bilo v začetku veliko improvizacije in pridobivanja znanja – ter obudili anekdote, uspehe in izzive, s katerimi so se sprijemali pri svojih diplomatskih začetkih. Na drugem panelu Aktualne zamere in kako naprej so bili predstavljeni trenutni izzivi in sodelovanje v mednarodnih organizacijah, kot so Nato, Evropska unija, Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi ter Organizacija združenih narodov, v kateri je Slovenija trenutno

nestalna članica Varnostnega sveta. Okroglo mizo je moderiral brigadir David Humar, obrambni ataše v Italiji, na njej pa so sodelovali pooblaščen minister za Ministrstva za zunanje in evropske zadeve Andrej Dernovšček, vodja obrambnega oddelka na stalnem predstavništvu pri Evropski uniji Uroš Lampret, vodja obrambnega oddelka na Natovem stalnem predstavništvu Uroš Zorko, namestnik načelnika štaba za načrtovanje in delovanje na Generalštabu Slovenske vojske ter nekdanji vodja vojaškega predstavništva Slovenije pri Evropski uniji polkovnik Vincenc Arko, vojaški predstavnik pri stalnem predstavništvu Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi polkovnik Zlatko Vehovar, obrambni svetovalec na stalnem predstavništvu Organizacije združenih narodov v New Yorku polkovnik Damir Smerdelj ter obrambni ataše na Poljskem kapitan bojne ladje Gorazd Bartol. Sogovorniki so govorili o izzivih, ki jih imajo pri svojem delu, aktualnih projektih, medsebojnem sodelovanju pri skupnih zadevah, o prenosu znanja med tujino in Slovenijo ter o pomenu rednih in kakovostnih stikov z Ministrstvom za obrambo. Dotaknili so se tudi razlik med dvostranskim in večstranskim delovanjem. V sklepnem nagovoru je doajen atašejskega zbora polkovnik Valter Vrečar ocenil, da je bilo teh trideset let uspešnih in vrednih pohvale, izzivov pa tudi v prihodnosti ne bo zmanjkalo, tako pri dvostranskem sodelovanju z državami kot v okviru večnacionalnih mednarodnih pobud. Zahvalil se je Ministrstvu za obrambo in Generalštabu Slovenske vojske za podporo pri opravljanju poslanstva ter služenju domovini. »Naj v prihodnosti v diplomaciji prevlada beseda mir,« je poudaril polkovnik Vrečar. Minister za obrambo Marjan Šarec pa se je na večernem sprejemu gostom zahvalil za doseganje delo in prispevek k pomembnim ciljem, saj je danes Slovenija del vseh demokratičnih organizacij. Omenil je izzive prihodnosti, med katerimi so tudi posodobitev obrambnih sil pri doseganju zmogljivosti, ki smo si jih zadali pred dvajsetimi leti. Ob koncu jim je zaželel, da bi skupaj mirno prekrmarili težke čase trenutnih varnostnih razmer.

SODELOVANJE JE KLJUČ DO USPEHA

BESEDILO Petra Apšner

FOTO Bruno Toič

O

d 11. do 13. aprila je v Vojašnici Franca Uršiča v Novem mestu potekalo usposabljanje za ukrepanje služb nujne medicinske pomoči v nesrečah z nevarnimi snovmi. Na vaji so poleg služb nujne medicinske pomoči sodelovale tudi policija, gasilska brigada, civilna zaščita in Slovenska vojska, ki je zagotovila prostor za usposabljanje.

Velike nesreče, kot so naravne katastrofe, teroristični napadi ali industrijske nesreče, pogosto povzročajo množične poškodbe in zahtevajo hitro, koordinirano ter učinkovito ukrepanje zdravstvenih služb. Prav Mednarodna sekcija za ukrepanje zdravstva ob velikih nesrečah (angl. Medical Response to Major Incidents – MRMI) je organizacija, ki se osredotoča na izboljšanje pripravljenosti in odziva zdravstvenih sistemov na velike nesreče. Sekcija redno organizira mednarodne konference, seminarje in delavnice, na katerih strokovnjaki iz različnih držav delijo svoje izkušnje, razpravljajo o aktualnih izzivih ter razvijajo metode za izboljšanje odziva na nesreče, poleg tega pa se udeležujejo tudi terenskih vaj in simulacij, ki omogočajo preizkušanje načrtov ter protokolov v stvarnih pogojih. Tokrat je v novomeški vojašnici potekalo usposabljanje za ukrepanje služb nujne

Zaradi izpusta nevarnih snovi so nekateri udeleženci usposabljanja oblekli zaščitne obleke.

medicinske pomoči v nesrečah z nevarnimi snovmi, ki se ga je udeležilo približno 94 posameznikov, izmed teh kar 14 mednarodnih.

Na vsaki vaji opravijo tudi simulacijski del, ki je v petek dopoldne potekal v notranjih prostorih vojašnice in je tokrat predvideval eksplozijo v eni izmed tovarn, pri čemer se je nekaj posameznikov zastripilo z ogljikovim monoksidom in korozivnimi sredstvi, nekaj ljudi je bilo tudi poškodovanih. »Simulacija take vaje s takim scenarijem udeležencem omogoča, da se naučijo, kako oskrbovati poškodovance ob izpustu nevarnih snovi,« je pred simulacijo povedal višji vojaški uslužbenec XII. razreda Zlatko Kvržič, glavni zdravstvenik Vojaške zdravstvene enote. Ob tem je poudaril, da gre pri tej vrsti vaj za nekoliko drugačen način triažiranja, saj je pomembno, da so kot prvi oskrbljeni poškodovanci, ki so bili izpostavljeni nevarnim snovem, oziroma tisti, ki so bili najbližje izvoru sevanja. Dan pred tem, 11. aprila, so se udeleženci lahko preizkusili tudi na delavnici dekontaminacije. Dekontaminacijska postaja je bila sestavljena iz treh šotorov za dekontaminacijo poškodovancev, ki so bili pozneje predani zdravstvenikom, ki so opravili triažo. »Glavni razlog izvedbe takih vaj, v katerih so vključene različne službe, je, da različne scenarije preigravamo skupaj, saj je v takih situacijah nujno dobro sodelovanje,« je razložil Igor Goričan, vojaški uslužbenec XIII. razreda, zdravnik pomočnik poveljnika in strokovni vodja, ki je poudaril tudi pomembnost dobre komunikacije med vsemi sodelujočimi. Sodelovanje, izmenjava znanja in nenehno učenje so namreč glavni dejavniki za uspešno ukrepanje v kriznih situacijah ter za zagotavljanje najvišje mogoče ravni zdravstvene oskrbe v težkih časih.

Dobra organizacija in komunikacija sta ob množičnih nesrečah zelo pomembni.

ČE SLUŽIŠ DOMOVINI, SLUŽIŠ SOČLOVEKU

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Tadej Krese in Bruno Toič

Obiskovalci so si lahko ogledali vozila Slovenske vojske. ▶

Zadnji teden marca sta v Kranju in Ljubljani potekali seznanitvi z vojaško dolžnostjo za nabornike letnika 2006 iz gorenjske in osrednje regije, na katerih so mladim med drugim predstavili tudi možnosti vključevanja v Slovensko vojsko. Zbrane je ob tej priložnosti nagovoril minister za obrambo Marjan Šarec, ki je mlade opozoril na različne možnosti karierni poti v Slovenski vojski in izpostavil pomen vrednot, kot sta sodelovanje ter tovarštvo, ki ju zaposleni v Slovenski vojski zagotovo imajo. Obe prireditvi, ki ju je obiskalo več tisoč mladih, je popestrila dinamična točka Specializirane enote vojaške policije, na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču je udeležence zabaval Nipke, Slovenska vojska pa je pripravila še dinamično točko Garde Slovenske vojske. Predstavitvi sta sovpadali s praznovanjem 20. obletnice vstopa Slovenije v Nato.

V Sloveniji sta varnost in obramba države eni izmed ključnih prednostnih nalog, ki ju zagotavlja Slovenska vojska. Da bi približali delovanje, naloge in vrednote vojske širši javnosti ter spodbudili nacionalno zavest o pomenu obrambnih sil, je Slovenska vojska organizirala promocijsko prireditev *V službi domovine*, v okviru katere sta potekali tudi seznanitvi z vojaško dolžnostjo za nabornike letnika 2006 iz gorenjske in osrednje regije. Seznanitev z vojaškimi obveznostmi je pomemben korak za vsakega

mladeniča v Sloveniji, saj se s tem uradno vključi v obrambni sistem države, zato je pomembno, da se bodoči vojaški obvezniki ustrezno informirajo o postopkih, pravicah in dolžnostih. S pravimi informacijami in pripravo lahko mladi moški uspešno izpolnijo svoje vojaške obveznosti ter prispevajo k varnosti in stabilnosti svoje domovine. Prav zato sta 28. marca v Vojašnici Petra Petriča in 29. marca na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani potekali prireditvi *V službi domovine*. Na obeh je zbrane nagovoril minister za obrambo Marjan Šarec, ki je vse mlade povabil k sodelovanju v Slovenski vojski. »Slovenska vojska je organizacija, ki združuje vse tisto, kar v današnjem svetu manjka: sodelovanje, moštveni duh, tovarštvo, prijateljstvo, pomoč sočloveku in drugo. Morda kdo izmed vas že ve, kaj bi rad v življenju postal? V Slovenski vojski potrebujemo vse poklice,

Dinamična točka Specializirane enote vojaške policije je navdušila številne obiskovalce.

▶ stremimo k sodelovanju, tovarštvu, pomoči sočloveku in ne nazadnje domoljubju ter omogočamo tudi štipendije, ki so ene najvišjih v državi,« je povedal Šarec in mlade obenem povabil na dijaški tabor MORS in mladi, ki je tudi vedno bolj obiskan. Prireditvi sta bili dobro obiskani, nad čimer je bil navdušen tudi minister: »Odziv mladih je resnično velik, kar me zelo veseli, zato mi, da mladih vojska ne zanima, ne drži.«

DAVID TREVEN

»Vesel sem takih prireditev in tega, da smo si lahko ogledali vse, kar so danes pripravili. Tako se tudi mladi lahko navdušimo nad vojsko.«

KAJ JE LEPŠEGA KOT SLUŽITI DOMOVINI

Udeleženci so se lahko na obeh prireditvah seznanili z možnostmi sodelovanja s Slovensko vojsko. Mladoletni dijaki se lahko učijo vojaških veščin na šestdnevni taborih za mlade, polnoletni študenti in dijaki pa na dvotedenskih vojaških taborih. Prostovoljno služenje vojaškega roka traja tri mesece in je lahko odskočna deska za nadaljevanje vojaške kariere kot poklicni vojak, častnik ali pogodbeni rezervist. Slovenska vojska ponuja tudi štipendije in omogoča opravljanje prakse. »V Slovenski vojski lahko opravljate kateri koli poklic, in kaj je pravzaprav lepšega kot služiti domovini,« je v svojem nagovoru poudaril Šarec ter dodal, da Slovenska vojska ne ločuje med dekletimi in fanti, kar pomeni, da razlik med moškimi in ženskimi poklici ni. Zatrtil

je, da je v Slovenski vojski zelo veliko deklet in da te opravljajo vse tiste poklice, ki jih tudi fantje, pri čemer vsak lahko najde svoj smisel.

NA OGLED TAKTIČNO-TEHNIČNI ZBOR, NA VOLJO PA VELIKO ZABAVE, PICA IN PASULJ

Udeleženci so si lahko pozneje, tako v Ljubljani kot Kranju, ogledali oborožitev in vojaška vozila ter se spoznali s pripadniki različnih enot, ki so z njimi delili osebne zgodbe na svoji vojaški karieri poti. Pripadniki Slovenske vojske so menili, da sta bili obe prireditvi zanimivi, saj je bil na njih obiskovalcem omogočen vpogled v poklic vojaka, ki je vse prej kot preprost, vendar so si bili obenem enotni, da je časten. Na promocijski prireditvi *V službi domovine* v Ljubljani so si lahko udeleženci poleg dinamičnih točk Specializirane enote vojaške policije in Garde Slovenske vojske ogledali tudi zabavni program, za kar je v okviru seznanitve poskrbel raper Nipke, ki je v družbi plesalk in ob

ANŽE KUČINA

»Vojaško življenje me je že od nekdaj zanimalo, zato mi je bila prireditve resnično všeč.«

Zbrane je na obeh seznanitvah nagovoril minister za obrambo Marjan Šarec. ✓

spremljavi Orkestra Slovenske vojske razigral celotno dvorano. V zunanjem delu razstavišča, kjer je vojska na ogled postavila nekaj različnih oklepnih vozil, je za dobro vzdušje na predstavitvi Slovenske vojske skrbel didžej Davor Kukovič. Udeleženci so lahko pokušili tudi pico, ki so jo pripravili kuharji v premični vojaški kuhinji, razočarani pa niso bili niti ljubitelji vojaškega pasulja, katerega omamne vonjave so se širile po celotnem razstavnem prostoru. »Top je,« so v slengu s skupnimi besedami opisali prireditev obiskovalci. Promocijski prireditvi sta bili odlična priložnost za približanje vojaškega poklica in vrednot širši javnosti ter za spodbujanje nacionalnega ponosa, zavedanja in podpore obrambnim silam. Organizacija prireditve je bila tako uspešna v tem, da je združila informativni, izobraževalni in zabavni program, ki je obiskovalcem ponudil celovit vpogled v delovanje ter pomembnost Slovenske vojske za varnost, stabilnost in suverenost naše domovine.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 374
APRIL 2024

6555.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejmejo:
Joža BOBNAR, 1966
Pjeter DUHANI, 1966
Mojca GEČ ZVRŽINA, 1959
Jernej HENIGMAN, 1966
Danijel PAVLIČ, 1958
Franc ŠTEFANIČ, 1965
Mileva ŠTUKELJ, 1960
Milan VUKOVIČ, 1962

Številka: 094-2/2024-2
Datum: 18. 1. 2024

Marjan ŠAREC MINISTER

6556.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE III. STOPNJE

prejme:
podpolkovnik ŽELJKO PAPAZOVIČ,
1967, Republika Hrvaška

Številka: 094-2/2024-3
Datum: 2. 2. 2024

Marjan ŠAREC MINISTER

6557.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE III. STOPNJE

prejme:
višji štabni praporščak STEFAN
HUFNER, 1971, Nemčija

Številka: 094-2/2024-4
Datum: 2. 2. 2024

Marjan ŠAREC MINISTER

6558.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO

S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejmejo:
Darko MILENKOVIČ, 1962
Matejka PREŠEREN, 1964
David RAVŠELJ, 1966
Franci ŽNIDARŠIČ, 1958

Številka: 094-2/2024-5
Datum: 7. 2. 2024

Marjan ŠAREC MINISTER

6559.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE IV. STOPNJE

prejme:
višji praporščak DALIBOR
DROBNJAK, 1978, Črna gora

Številka: 094-2/2024-6
Datum: 16. 2. 2024

Marjan ŠAREC MINISTER

6560.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

MEDALJO ZA ZASLUGE

prejme:
Franci ŽNIDARŠIČ, 1958

Številka: 094-2/2024-7

Datum: 16. 2. 2024

**Marjan ŠAREC
MINISTER**

6561.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

**ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO**

**I. MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE III. STOPNJE**

prejmejo:
podpolkovnik ROMAN BETSCHAT, 1986, Švica
major GABRIEL CASOTA, 1984, Romunija
podpolkovnik MASSIMILIANO GRECO, 1973, Italija
podpolkovnik PAOLO SILVESTRI, 1966, Italija

**II. MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE IV. STOPNJE**

prejme:
poročnik MARTIN FRITZ, 1988,
Združene države Amerike

Številka: 094-2/2024-8

Datum: 5. 3. 2024

**Marjan ŠAREC
MINISTER**

6562.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

**ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO**

**ZAHVALNO LISTINO
S SPOMINSKIM KOVANCEM**

prejmejo:
Marko CAPUDER, 1959
Jožica FILIPČIČ, 1972
Bojan GRLICA, 1960
Franc KORAČIN, 1966
Boštjan OPREŠNIK, 1972
Brigita PERBIL PUŠ, 1974
Filip TUNJIČ, 1953

Številka: 094-2/2024-9

Datum: 6. 3. 2024

**Marjan ŠAREC
MINISTER**

6563.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

**ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO**

**ZAHVALNO LISTINO
S SPOMINSKIM KOVANCEM**

prejmejo:
Zoran GANTAR, 1967
Nikola MARTIČ, 1959
Darko ŠKRLEC, 1969
Brigita VITEŽNIK, 1967
Primož ŽOLGAR, 1968

Številka: 094-2/2024-10

Datum: 13. 3. 2024

**Marjan ŠAREC
MINISTER**

6564.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza o priznanjih Poveljstva sil Slovenske vojske št. 094-4/2022-82 z dne 28. 11. 2022 izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
POVELJSTVA SIL SV**

I. ZLATO MEDALJO PS

prejme:
Uroš PATERNUS, 1973

II. SREBRNO MEDALJO PS

prejmejo:
Tatjana PEČNIK, 1967
Karmen POKLUKAR, 1974
Robert ROTAR, 1974
Tadej SEDLAR, 1968
Vojko SOTLAR, 1976

III. BRONASTO MEDALJO PS

prejmejo:
Matija JAZBEC, 1977
Ludvik KOŽAR, 1967
Janko KREBELJ, 1970
Tomaž KURDIJA, 1969
Stefan TOMANOVIČ, 1971
Tomaž URBANCL, 1963

Številka: 094-4/2023-229

Datum: 7. 12. 2023

**Generalmajor
Roman URBANČ
POVELJNIK SIL SV**

6565.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza ŠČ št. 094-5/2013-179 z dne 13. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
ŠOLE ZA ČASTNIKE SV**

I. ZLATO PLAKETO ŠČ

prejme:
Gal LIKAR, 1998

II. SREBRNO PLAKETO ŠČ

prejme:
Benjamin HASANAGIČ, 1998

III. BRONASTO PLAKETO ŠČ

prejme:
Matej KELEMEN, 1994

Številka: 094-4/2023-243

Datum: 8. 12. 2023

**Polkovnik
Robert SIMONIČ
POVELJNIK ŠČ**

6566.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza o priznanjih Poveljstva sil Slovenske vojske št. 094-4/2022-82 z dne 28. 11. 2022 izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
POVELJSTVA SIL SV**

ZLATO MEDALJO PS

prejme:
Roman URBANČ, 1967

Številka: 094-5/2023-638

Datum: 8. 12. 2023

**Brigadir
Boštjan MOČNIK
POVELJNIK SIL**

6567.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza o priznanjih Gardne enote Slovenske vojske št. 094-4/2018-21 z dne 14. 6. 2018 izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GARDNE ENOTE**

ZAHVALO POVELJNIKA GARDE

prejme:
Rok VOVK, 1986

Številka: 094-4/2023-245

Datum: 14. 12. 2023

**Podpolkovnik
Bernard POLANEC
POVELJNIK GARDNE ENOTE**

6568.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza 1. BR št. 094-5/2013-155 z dne 19. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
I. BRIGADE SV**

I. SREBRNO MEDALJO 1. BR

prejme:
Matej NEMANIČ, 1980

II. BRONASTO MEDALJO 1. BR

prejmejo:
Haris ADROVIČ, 1983
Aleksander DRNOVŠEK, 1976
Robert FLANDER, 1965
Tina JERINA, 1981
Tomaž KAVČIČ, 1975
Martin LESKOVAR, 1975
Benjamin NAJVIRT, 1990
Janez PRIMC, 1989
Blaž REŽEK, 1990
Anže ROVAN, 1984
Samo SAMARDŽIČ, 1988
Marko ŠEFMAN, 1976
Nadja ŠIBILA, 1982
Gašper ZUPANČIČ, 1979

III. POHVALO POVELJNIKA 1. BR

prejmejo:
Maja ANDREJEK, 1976
Srečko BAHOR, 1965
Klavdija BENET, 1972
Sandi CEJ, 1973
Kristijan ČERVINSKI, 1989
Anja JABLOČNIK, 1994
Olgica KRALJ, 1965
Stanislav LAKNER, 1964
Aljaž LAKOTA, 1984
Aleš LO DUCA, 1969
Marjan LOKATELJ, 1988
Mitja MARGON, 1971

Alenka MIHELIN, 1976
Vilko OSTANEK, 1969
Nejc PADOVAN, 1991
Dejan PEJIČ, 1990
Linda PELAJ, 1990
Andrej PEŠEC, 1983
Erazem RAJNAR, 1996
David RAVNIK, 1991
Ivan RENDULIČ, 1965
Nace ŠILC, 1984
Boštjan VOLČJAK, 1979
Tadej ŽUN, 1979

Številka: 094-5/2023-533

Datum: 15. 12. 2023

**Brigadir
Boštjan MOČNIK
POVELJNIK**

6569.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza ŠPČ št. 094-5/2013-188 z dne 20. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
ŠOLE ZA PODČASTNIKE SV**

I. ZLATO PLAKETO ŠPČ

prejme:
Miha GUNA, 1989

II. SREBRNO PLAKETO ŠPČ

prejme:
Dejan OLOVEC, 1984

III. BRONASTO PLAKETO ŠPČ

prejme:
Gregor POLETTI, 1991

Številka: 094-5/2023-689

Datum: 20. 12. 2023

**Podpolkovnik
Boštjan LESJAK
POVELJNIK ŠPČ**

6570.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 –

uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ VIŠJE VOJAŠKE STROKOVNE ŠOLE

I. BRONASTO MEDALJO VVSŠ

prejme:
Samo MAROH, 1969

II. BRONASTO PLAKETO VVSŠ

prejmejo:
KATEDRA – ODDELEK ZA SPLOŠNO
VOJAŠKO IZOBRAŽEVANJE
Branka PETEK, 1968
Peter STARC, 1971
Dejan ŠIMAT, 1971

Številka: 094-4/2023-224

Datum: 21. 12. 2023

VU XIV. r. dr. Valerija BERNIK NAČELNICA VVSŠ RAVNATELJICA

6571.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza 16. CNKZP št. 094-5/2013-183 z dne 18. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ 16. CENTRA ZA NADZOR IN KONTROLO ZRAČNEGA PROSTORA SV

ZAHVALO POVELJNIKA 16. CNKZP

prejmeta:
Tatjana KOKALJ, 1964
Jože KOTAR, 1965

Številka: 094-4/2023-239

Datum: 31. 12. 2023

Major Samo MALI POVELJNIK CENTRA

6572.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza o priznanjih Poveljstva sil Slovenske vojske št. 094-4/2022-82 z dne 28. 11. 2022 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ POVELJSTVA SIL SV

I. SREBRNO MEDALJO PS

prejme:
Lan Nemanja JANKOVIĆ, 1986

II. BRONASTO MEDALJO PS

prejmejo:
Klemen AVGUŠTIN, 1972
Dejan BALAZIČ, 1976
Siniša BAUER, 1989
Primož BERNARD, 1974
Matic FEKONJA, 1991
Boštjan JUVAN, 1971
Aleš KOZMELJ, 1972
Urban KRALJ, 1974
Janez MOHORČ, 1971
Milan NOVAK, 1980
Matej PETERLIN, 1990
Denis RAČEL, 1994
Primož SAVINŠEK, 1975
Jerneja TOMŠIČ, 1979
Mitja TOPALLOVIČ ČAPELNIK, 1985
Matej VOLK, 1987
Franc VUČKO, 1970

III. BRONASTO PLAKETO PS

prejmejo:
Branko AHEC, 1967
Marjetka KORDIŠ, 1967
Mojca LEBAR, 1979

IV. POHVALO POVELJNIKA PS

prejmejo:
Aleksander ABDULOVIC, 1981
Borut GABERŠČEK, 1971
Marko GAČIČ, 1990
Elvir HUSIČ, 1976
Robert JASENC, 1969

Živa KLEMEN, 1980
Tanja KREMŽAR KOVAČ, 1974
Damir MILČINOVIČ, 1980
Sonja MOHAR, 1977
Marjan OKORN, 1968
Matej OTRIN, 1975
Kristjan PESJAK, 1987
Eva SLIVKA, 1981
Robert ŠTEFANČIČ, 1968
Mitja ŠVIGELJ, 1974
Sašo VENE, 1990
Robert VILFAN, 1973
Uroš ZVER, 1986
Darijan ŽENKO, 1966

V. ZAHVALO POVELJNIKA PS

prejmeta:
Miha BOŽIČ, 1980
Dolores KRŽIŠNIK, 1980

Številka: 094-4/2023-244

Datum: 6. 1. 2024

Brigadir Boštjan MOČNIK POVELJNIK SIL

6573.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza 430. MOD št. 094-5/2013-257 z dne 13. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ 430. MORNARIŠKEGA DIVIZIONA SV

ZAHVALO POVELJNIKA 430. MOD

prejme:
Tadej VIDMAR, 1981

Številka: 094-5/2024-2

Datum: 22. 1. 2024

Kapitan bojne ladje Bogomir TOMAŽIČ POVELJNIK

USPEŠNO KONČALI SPECIALISTIČNA USPOSABLJANJA IZ ZRAČNE OBRAMBE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Vojaki so se urili na trenažerjih
lahkega prenosnega raketnega
sistema Igla.

V začetku leta sta se na vojaškem letališču v Cerkljah ob Krki začeli specialistični usposabljanji za pridobitev vojaških evidenčnih dolžnosti podčastnik in častnik zračne obrambe, februarja pa še usposabljanje za vojake zračne obrambe. Organizirali sta jih lahki raketni bateriji zračne obrambe 1. in 72. brigade v sodelovanju s Centrom vojaških šol. Pozanimali smo se, kakšno znanje so udeleženci dobili na področju rodu, ki se v Slovenski vojski, tudi z napovedanim novim sistemom zračne obrambe, znatno krepi in se bo tudi organizacijsko preoblikoval v enotno enoto – bataljon zračne obrambe. Ta bo deloval v okviru 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe, v kar se bo preoblikoval 15. polk vojaškega letalstva.

Enote zračne obrambe spadajo v sile za bojno podporo ter so namenjene zagotavljanju ognjene podpore in operativne podpore silam za bojevanje. Specialističnih usposabljanj za pridobitev vojaških evidenčnih dolžnosti podčastnik in častnik zračne obrambe so se udeležili dva podčastnika in trije častniki stalne sestave ter dva častnika pogodbene rezerve, usposabljanja za vojaka zračne obrambe pa pet vojakov. Predmetniki programov se nekoliko razlikujejo, saj sta programa pri podčastnikih in častnikih osredotočena na širjenje znanja ter pridobivanje znanja o poveljevanju oddelkom in vodom enot zračne obrambe, vojaški program pa je bolj večšinsko usmerjen ter obsega strelsko usposabljanje na oborožitvenem sistemu zračne obrambe Igla, ki ga ima trenutno v uporabi Slovenska vojska.

Častniki zračne obrambe v mobilnem taktično-operativnem centru preučujeta radarske podatke.

Stotnik Srečko Vene, poveljnik Lahke raketne baterije zračne obrambe Rodovskega bataljona 72. brigade in vodja specializacije za vojaško evidenčno dolžnost častnik zračne obrambe, je pojasnil, da usposabljanje izvajata obe bateriji, nosilec vedovnega usposabljanja pa je Center vojaških šol. »Pri usposabljanjih iz zračne obrambe sta bateriji že od nekdaj sodelovali, ne glede na to, da sta po preoblikovanju leta 2013 delovali pod različnima brigadama, kar kaže na to, da se skupne vezi nekoč enotne zračne obrambe niso nikoli pretrgale in se zdaj ponovno združujejo,« je izpostavil. Kandidati za častnike zračne obrambe so napoteni iz Centra vojaških šol glede na predhodno odobrene kvote, medtem ko so kandidati za podčastnike postali predvsem tisti vojaki v enotah zračne obrambe, ki so bili prepoznani kot perspektiven kader in so jih predhodno napotili na Šolo za podčastnike. Uspešno opravljeno šolanje na Šoli za podčastnike ali Šoli za častnike je tudi temeljni pogoj za pristop na specialistično usposabljanje za podčastnike ali častnike, je razložil višji štabni vodnik Boštjan Turk, vodja usposabljanj za pridobitev vojaških evidenčnih dolžnosti podčastnik zračne obrambe in vojak zračne obrambe. Vsi kandidati so usposabljanja uspešno končali marca in aprila.

TRI RAVNI ZNANJA RODU ZRAČNE OBRAMBE

Slušatelji programov za vojaški evidenčni dolžnosti častnik in podčastnik zračne obrambe pridobijo specialistično znanje s področja tega rodu, obvladajo opremo ter razumejo taktike, tehnike in standardne postopke, znajo spremljati razmere v zračnem prostoru, odkrivati ter prepoznati cilje v zraku z uporabo namenskih tehničnih sredstev na ravni voda, oddelka oziroma skupine in nadzorujejo vzdrževanje orožja, bojnih

sistemov ter drugih sredstev zračne obrambe. Programa za podčastnike in častnike zračne obrambe sta podobna, vendar obsegata različno število ur pri posameznih predmetih – častniško usposabljanje tako traja 507 ur, podčastniško pa 500 ur, to je približno tri mesece. Usposabljanje vojakov traja 270 ur, v tem času pa spoznavajo oborožitve in opremo zračne obrambe ter sredstva za poveljevanje in kontrolo v zračni obrambi, taktike zračne obrambe, vojaško topografijo ter naprave za orientacijo in opazovanje v zračni obrambi, hkrati pa se usposabljujejo tudi na trenažerjih lahkega raketnega prenosnega sistema v trenutni uporabi. Stotnik Vene je izpostavil, da so usposabljanja sestavljena iz teoretičnega in praktičnega dela. »Častniki izpopolnijo svoje znanje s poznavanjem predpisov in doktrin rodu zračne obrambe ter različnih oborožitvenih sistemov in opreme, pri vojaškem programu je poudarjeno učenje o sistemu oziroma praktično ravnanje z oborožitvijo, podčastniški program pa je preplet obojega. Vojak mora skratka znati upravljati sistem, podčastnik oddelk, častnik pa vod,« je še ponazoril razlike v ravneh usposabljanj. Pogoji za uspešno dokončanje programov in pridobitev potrdil za vojaške evidenčne dolžnosti zračne obrambe so bili 90-odstotna prisotnost in uspešno opravljeni pisni izpiti iz vsakega predmeta. Sogovorniki so še izpostavili, da je pri kandidatih nujno dobro znanje angleškega jezika, saj je slovenska zračna obramba tudi del Natovega zračnega prostora, zato veliko komunikacije poteka v tujem jeziku.

ZANIMIVE IZKUŠNJE IN VELIKO INFORMACIJ

Poročnica Katarina Miklavžina se je specialističnega usposabljanja udeležila po končani Šoli za častnike. »Usposabljanje se je začelo 3. januarja, končali pa smo ga 29. marca. Predmetnik je bil sestavljen iz spoznavanja virov ogrožanja, splošnih predpisov in zakonodaje, delovanja radarjev ter praktičnega in teoretičnega dela. Ogledali smo si tudi 16. center za nadzor in kontrolo zračnega prostora. Treba je bilo usvojiti veliko snovi, vendar je bilo usposabljanje zanimivo. Zdaj čakamo na novi sistem, zato verjamem, da lahko pričakujemo še veliko dobrega,« je poudarila častnica. Podčastnik vodnik Nino Regina je od leta 2017 pripadnik Lahke raketne baterije zračne obrambe Rodovskega bataljona 1. brigade in je v tem času pridobil čin nadesetnika. Lani je opravil Šolo za

podčastnike in marca uspešno končal usposabljanje za podčastnika zračne obrambe. Zanj je bilo to izpopolnitev znanja, najzanimivejša pa sta se mu zdela obisk 16. centra za nadzor in kontrolo zračnega prostora ter spoznavanje širše slike slovenske vključenosti v skupno varovanje zračnega prostora zavezništva. Pričakuje številne nove izzive in nadaljnje učenje, tudi zaradi novega sistema zračne obrambe, ki ga bo dobila Slovenska vojska. Vojakinja Ana Marija Podgorelec je pred kratkim končala temeljno vojaško strokovno usposabljanje in se letos pridružila Lahki raketni bateriji zračne obrambe. Povedala je, da je bilo na usposabljanju poudarjeno učenje o delovanju raketnega sistema Igla. »Spoznavali smo tudi letalstvo, helikopterje, brezpilotna letala, na trenažerjih pa smo se učili lansiranja raket. Na usposabljanju smo dobili veliko novih podatkov, prenašati pa smo morali tudi prenosni sistem, ki ima dvajset kilogramov, vendar se navadiš na to težo. Ostajam v enoti in se bom tudi v prihodnosti udeleževala domačih ter mednarodnih vaj,« je svoja pričakovanja strnila vojakinja zračne obrambe.

KADROVSKO POPOLNJEVANJE ZA BATALJON ZRAČNE OBRAMBE

Potrebe po novem kadru v zračni obrambi se bodo v prihodnjih letih še krepile. Slovenija je lani sklenila pogodbo o nakupu novega sistema zračne obrambe IRIS-T srednjega dosega. Vodja začasne skupine za vzpostavitev zmogljivosti bataljona zračne obrambe podpolkovnik Metod Žura je pojasnil, da sta strateška in politična raven razglabljali o tem, ali smo s trenutnimi sistemi sposobni odgovarjati na sodobne grožnje. »Ugotovili smo, da moramo vzpostaviti nekatere zmogljivosti, ki bodo pod eno streho in centralizirano vodene ter bodo imele sodoben oborožitveni sistem. Tako se ponovno vzpostavlja bataljon zračne obrambe, v katerem bosta znova združeni obe lahki raketni bateriji zračne obrambe. Bataljon bo deloval v okviru 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe, sedanjega 15. polka vojaškega letalstva. Razvijal se bo postopoma. Želena končna stanje je razvijati zračno obrambo srednjega in v prihodnosti tudi kratkega dosega. Potrebujemo namreč komplementarne zmogljivosti,« je še poudaril podpolkovnik. Slovenija novi sistem pričakuje leta 2026, že prihodnje leto pa se bodo po besedah sogovornika prvi pripadniki Slovenske vojske začeli na njem usposabljevati pri proizvajalcu. »Ker smo del skupne evropske pobude za varno nebo, bo Nemčija kot vodilna država organizirala usposabljanje na področjih taktike oziroma širše uporabe zračne obrambe, ki se ga bo udeleževal tudi slovenski častniški kader,« je za konec dodal podpolkovnik Žura.

NOVI ČASTNIKI NA OPAZOVANJU MEDNARODNE VAJE ŠČIT

Nekaj novih častnikov zračne obrambe se je v vlogi opazovalcev udeležilo mednarodne vaje Ščit na Hrvaškem, ki je potekala od 5. do 13. aprila. Gre za vajo hrvaške kopenske vojske z dolgoletno zgodovino, Slovenija pa na njej sodeluje od leta 2014. Letos so na njej poleg Slovenske vojske sodelovale še oborožene sile Poljske in Združenih držav Amerike ter Francija v vlogi opazovalke. »Hrvaška, ameriška in poljska vojska so izvajale bojno streljanje, Slovenija pa je zagotavljala nadzor zračnega prostora za varno izvedbo. Na vaji je Slovenska vojska sodelovala s posadkami radarjev kratkega dosega iz 16. centra za nadzor in kontrolo zračnega prostora ter z radarskimi posadkami sistema Giraffe in posadkami mobilnega taktično-operativnega centra, ki je sprejemal sliko, jo obdelal ter posredoval v hrvaški taktično-operativni center, v katerem sta sodelovala dva pripadnika iz 16. centra za nadzor in kontrolo zračnega prostora, ki sta opravljala naloge identifikacije. Na vaji so kot sekundarni vadbenci sodelovale še posadke lahkega raketnega prenosnega sistema s terenskimi trenažerji ter kot opazovalci nekaj novih častnikov specialistov,« je opisal nadporočnik Lucijan Cverlin, poveljnik Lahke raketne baterije zračne obrambe 1. brigade.

NA VAJI ŽAREK OPRAVILI RAZLIČNA TESTIRANJA

BESEDILO Enota za komunikacijske in informacijske sisteme ter Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

Na vaji Žarek, ki je potekala marca, so pripadniki organov in enot za zveze ter informatiko iz Slovenske vojske testirali novo opremo projekta premičnega komunikacijsko-informacijskega sistema in preizkušali taktike, tehnike ter postopke, ki so ključni za vzpostavitev zanesljive komunikacije med različnimi enotami in poveljstvom na terenu, tudi ob povezovanju znotraj koalicijskih sil.

V vojaških situacijah so komunikacije in informacijska podpora zelo pomembni za uspešno opravljanje operacij. Pripadniki rodu za zveze in službe informatike se zavedajo te pomembnosti, zato so po nekaj letih vajo Žarek ponovno organizirali. Nosilna enota vseh vaj za zveze in informatiko je Enota za komunikacijske in informacijske sisteme, ki je držala tudi vajeti vaje Žarek. Ta je od 18. do 22. marca večinoma potekala v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni, na njej pa so pripadniki z različnimi testi preverili delovanje nove opreme. Cilji vaje so bili preverjanje tehničnih rešitev in opravljanje testov sprejemljivosti sistemov (angl. System Acceptance Test – SAT) po prvi fazi vključitve projekta premičnega komunikacijsko-informacijskega sistema v nova podsistema SV tajno in SV koalicijsko tajno, preverjanje postopkov in procesov priprav na ovrednotenje ter preverjanje storitev v skladu s smernicami za vajo CWIX 2024 (angl. Coalition Warrior Interoperability Exploration, Experimentation, Examination, Exercise), zaključno preverjanje za pridobitev vojaške evidenčne dolžnosti in predstavitev tehničnih možnosti ter vsebine vozlišč poveljniški strukturi, strokovni javnosti, operativi in članom skupine za uvajanje.

▲ **Za sistemsko testiranje so bila postavljena štiri vozlišča.**

◀ **Na vaji so preverili delovanje nove opreme.**

TESTIRANJE V TREH DELIH

Vaja Žarek je bila sestavljena iz treh delov, ki so potekali v prostorih postojnske vojašnice in zunaj nje. V prvem delu je potekalo zaključno usposabljanje za častnike in podčastnike za pridobitev vojaške evidenčne dolžnosti za zveze in informatiko, ki ga je izvajala Enota za komunikacijske in informacijske sisteme. V drugem delu so se pripravljali na vajo CWIX24, ki že več let poteka tri tedne v juniju v Centru za usposabljanje združenih sil. V tretjem in glavnem

delu vaje Žarek pa je potekalo sistemsko testiranje projekta premičnega komunikacijsko-informacijskega sistema. Za to so bila postavljena štiri vozlišča, za katera so bili pripravljene tudi testni protokoli. 56 strani z navodili za več kot 530 različnih testiranj je bilo tako razdeljenih v štiri dele. V prvem delu so se ukvarjali s tehničnim delom, in sicer z delovanjem agregatov, klimatskih naprav, protipožarnega sistema in drugega. Drugi del je bil povezan z omrežnimi storitvami, preverjali so, kakšna bo hitrost prenosa podatkov, zakasnitev in podobno po različnih medijev, na primer čez satelit, taktično radio-relejno omrežje, javno mobilno omrežje, internet. V tretjem delu so se osredotočili na uporabniške storitve, kot so delovanje računalnikov, telefonov, video-telekonference, elektronske pošte, pisanja sporočil, komunikacijsko-informacijskega sistema poveljevanja in kontrole, v četrtem delu pa so opravili sistemsko testiranje, in sicer so preverili delovanje strežnikov in jedrnih storitev, kot so aktivni direktorij, sistem domenskih imen in drugo. Vaja je večinoma potekala v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni, deloma pa na Nanosu, Krimu in Boču, kjer so preverjali povezave, hkrati pa so pripadniki, ki so bili za preverjanje zvez zadolženi v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani in Vojašnici Vincenca Repnika v Slovenski Bistrici, lahko ob tem obnovili znanje, ki so ga prejeli na tečajih za novi radio-relejni sistem Candium. Na vaji so sodelovali tudi zaposleni iz podjetij konzorcija za integracijo premičnega komunikacijsko-informacijskega sistema, ki ga sestavljajo Projekt IP, S-TTM in Kontron. Pripadniki Slovenske vojske so skupaj z njimi razvozlati marsikatero uganko, zato so sodelovanje opisali kot uspešno. »Novi sistemi, ki so bili uporabljeni na vaji Žarek 2024, so se tokrat prvič testirali na enaki ravni, na kateri bodo v uporabi na terenu. Zavedam se, da tehnologija zelo hitro napreduje, zato sem vesel, da je

Slovenska vojska kupila najboljše sisteme v Republiki Sloveniji. Seveda to zahteva tudi veliko učenja. Sistem nam omogoča uporabo različnih prenosnih poti, kot so na primer Starlink ali sodobne radio-relejne naprave, ki omogočajo avtomatsko prilagoditev hitrosti ali izmikanje ob motenju. Hkrati pa to zahteva tudi veliko sodelovanja s civilnim svetom, v katerem delujejo največji strokovnjaki, zato sem vesel, da lahko na tej vaji sodelujemo z njimi in se od njih veliko naučimo.« je povedal višji vodnik Matija Janežič, poveljnik informacijskotehnoškega oddelka v Enoti za komunikacijske in informacijske sisteme.

PROJEKT PRINAŠA DVE NOVI OMREŽJI

Premični komunikacijsko-informacijski sistem je projekt, ki prinaša dve novi omrežji, in sicer SV tajno in SV koalicijsko tajno, ter možnost širitve omrežij PUB MO in INT MO v terenskih pogojih. Nova omrežja bodo zagotavljala podporo sistemu poveljevanja in kontrole Slovenske vojske v terenskih ter stacionarnih pogojih delovanja tako doma kot v tujini. Omrežji bosta hkrati tudi podlaga za uporabo novih oborožitvenih sistemov, in sicer sistema zračne obrambe srednjega dosega, opremo pa bo mogoče uporabiti tudi ob naravnih nesrečah. Projekt je arhitekturno zgrajen skladno s smernicami FMN (angl. Federated Mission Networking) in temelji na izkušnjah držav članic Nata ter inženirskem znanju Slovenske vojske in Ministrstva za obrambo, zahteve za vzpostavitev pa so zapisane tudi kot obveza Republike Slovenije v več Natovih ciljnih zmogljivosti. Investicijska dokumentacija je bila pripravljena v letih 2021 in 2022, za nakup opreme pa je bilo od leta 2022 sklenjenih več pogodb. Glavna pogodba za integracijo opreme je bila podpisana julija lani in obsega deset mejnikov ter vključuje integracijo opreme, ki je last Ministrstva za obrambo, opreme za kibernetko varnost ter projekta CRIF in tiste, ki jo je nabavil integrator, usposabljanja, dokumentacijo, konfiguracije, testiranja in preverjanja. Del opreme, kot so tovornjaki, zabojniki, stolpi, je iz 20 let starega taktičnega telekomunikacijskega sistema, ki ga bo Slovenska vojska letos umaknila iz operativne uporabe. S koncem sistemskega testiranja prve faze je v Slovenski vojski nekaj več kot tretjina opreme celotnega projekta, projekt pa bo predvidoma končan jeseni 2025.

Helikopterska posadka je pred odhodom na usposabljanje v Zadar opravila pripravo v Sloveniji.

Ena letošnjih glavnih nalog letalstva Slovenske vojske je vzpostavitev zmogljivosti helikopterske enote za specialno delovanje (angl. SOATU – Special Operation Air Task Unit). Maja se bo v Mednarodnem centru za usposabljanje helikopterskih posadk za podporo specialnim silam v Zadru usposabljala že druga slovenska posadka. Da bi dosegla zahtevne vstopne pogoje, se je aprila v Zadru urila v naprednem nočnem letenju z uporabo novih očal za nočno gledanje, v Sloveniji pa opravila pripravo skupaj s pripadniki Enote za specialno delovanje. Vodja vzpostavitve zmogljivosti in poveljnik helikopterske enote za specialno delovanje podpolkovnik Igor Lanišnik nam je predstavil naloge ter sestavo te enote.

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

ŽE DRUGA POSADKA SE USPOSABLJA ZA PODPORO SPECIALNIM SILAM

Letos bodo izšolali še dva pilota in dva tehnika letalca.

V Mednarodnem centru za usposabljanje helikopterskih posadk za podporo specialnim silam na letališču Zemunik pri Zadru se je lansko poletje usposabljala prva helikopterska posadka Slovenske vojske, izšolali pa so se prvi inštruktorji, ki nadaljujejo šolanje novih posadk po programu omenjenega centra. »Do zdaj smo namreč, poleg dveh pilotov inštruktorjev in dveh tehnikov letalcev, izmed teh je eden inštruktor, usposobili dodatnega izpraševalca pilota in inštruktorja pilota za napredno nočno letenje. Maja letos se na tečaj odpravlja nova posadka, ki se je aprila dodatno urila, da bi zadostila zahtevnih vstopnim pogojem tečaja za bojno usposabljanje posadk za podporo specialnim silam (angl. SOATU QFT – Special Operation Air Task Unit Qualification Flight Training),« je trenutne aktivnosti pri vzpostavljanju nove zmogljivosti v Slovenski vojski predstavil podpolkovnik Igor Lanišnik. »Spremenjene geopolitične razmere zahtevajo, da je tudi Slovenija pri podpori delovanju specialnih sil samozadostna. Če bi morali reševati svoje pripadnike iz kritičnih situacij kjer koli po svetu, se moramo uriti za delovanje v ekstremnih meteoroloških pogojih na območjih visoke stopnje ogroženosti,« je izpostavil poveljnik helikopterske enote za specialno delovanje in pojasnil, da se posadke urijo v alternativnih postopkih reševanja specialnih sil s kritičnih območjih ter prevoza na kritična območja. »Pri tem helikopterske posadke opravljajo zahtevne postopke, na robu dovoljenega letalskega delovanja,« je dodal. Za take naloge se uporablja posebna oprema, kot so vrvi za spuščanje, ki so pritrjene na tla helikopterja, medtem ko se za debele vrvi za hitro spuščanje (angl. Fast Rope Insertion Extraction System – FRIES) uporablja posebna konzolna inštalacija. Nekaj opreme je Slovenska vojska po besedah sogovornika že dobila, nekaj pa je še kupila oziroma jo bo v prihodnosti – tudi poseben vrvi sistem, ki se vpne v tovorno kljuko helikopterja (angl. Special Patrol Insertion Extraction System – SPIES). Na tej vrvi, ki se uporablja pri hitri izvleki lastnih sil, je več vponk oziroma ušes, v katera se pripadniki vpnejo.

Prvi helikopter AS AL 532 Cougar bodo v kratkem že nadgradili, pri čemer bo posodobljen s komunikacijskimi in zaščitnimi sistemi. Specialne sile delujejo predvsem ponoči, zato se temu prilagajajo tudi helikopterske posadke, ki se morajo uriti v nočnem letenju. Od 2. do 19. aprila se je tako druga posadka v letalski bazi Zemunik pri Zadru urila v uporabi očal za nočno gledanje, da si je zagotovila vstopne pogoje za kvalifikacijski program, ki se začne maja. »Po končanem kvalifikacijskem programu je posadka usposobljena za opravljanje vseh nalog v podporo specialnim silam. Program je sestavljen iz enajstih modulov, ki obsegajo spoznavanje okolice, taktično letenje, pri katerem se stopnjuje zahtevnost nalog, letenje v visokogorju, bojno delovanje iz zraka podnevi in ponoči, pri čemer uporabljamo mitraljez MAG 7,62 mm, ter usposabljanje specialnih veščin,« je naštel podpolkovnik Lanišnik. Usposobljene posadke, ki zagotavljajo podporo silam za specialno delovanje, morajo med drugim obvladati nizko letenje in letenje v slabši vidljivosti, taktičnih formacijah z različnimi zrakoplovi v vseh pogojih in letenje z maksimalnim tovorom ter zmorejo delovati v okolju jedrske, radio-loške, kemične in biološke ogroženosti. Prav tako morajo obvladati večino preživetja na bojišču. »Eden izmed pogojev za letalske posadke je bilo tudi usposabljanje iz vsebin preživetja v naravi, ki so ga letalci pod vodstvom Enote za specialno delovanje opravili že januarja v okolici Kočevja v ekstremnih vremenskih razmerah,« je pojasnil sogovornik. Opisal je tudi cilje organiziranosti nove enote, helikopterske enote za specialno delovanje, ki jo bodo sestavljale posadke helikopterja AS AL 532 Cougar s piloti, kopiloti, tehniki letalci in strelci iz sestave enot Slovenske vojske ter podporni del, sestavljen iz pripadnikov specialistov. Gre za visoko odzivno in premestljivo enoto, katere pripadniki bodo sposobni opravljati naloge v zahtevnem okolju. »V tej skupini bodo majhno poveljstvo ter letalci in zadostno število specialistov različnih področij v podporo delovanju,« je naštel podpolkovnik Lanišnik. Dotaknil se je tudi dobrega sodelovanja s specialnimi silami Slovenske vojske: »Gradimo skupno zmogljivost Republike Slovenije, pri tem pa sodelujemo z Enoto za specialno delovanje, Specialno enoto vojaške policije in helikoptersko reševalno skupino za delovanje doma ter v tujini.« Konec leta helikoptersko enoto za specialno delovanje čaka tudi prvo ocenjevanje Natovega poveljstva za specialne operacije po metodologiji SOFEVAL. »Kopenski odred za specialno delovanje je to ocenjevanje uspešno opravil leta 2022 in njihove izkušnje nam bodo koristile, saj se želimo dobro pripraviti in do takrat odpraviti vse pomanjkljivosti. Pred nami je še dolga pot, vendar imamo zadeve dobro načrtane,« je pogovor sklenil podpolkovnik Lanišnik.

PREDSTAVILI OCENO PRIPRAVLJENOSTI SLOVENSKE VOJSKE

BESEDILO Petra Apšner

FOTO Zvone Vrankar

V ponedeljek, 26. marca, se je v Vojašnici Janka Premrla Vojka v Vipavi predsednica Republike Slovenije in vrhovna poveljnica obrambnih sil Nataša Pirc Musar srečala s kandidati na temeljnem vojaškem usposabljanju, v nadaljevanju pa sta jo minister za obrambo Marjan Šarec ter načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš seznanila z oceno pripravljenosti Slovenske vojske za leto 2023.

Ocena pripravljenosti je pomembna za zagotavljanje nacionalne varnosti in obrambe ter za učinkovito opravljanje vojaških operacij v domačem in mednarodnem okolju. V Vojašnici Janka Premrla Vojka so tako minister za obrambo, predsednica države in načelnik generalštaba predstavili oceno pripravljenosti Slovenske vojske in potencialne možnosti za izboljšave, ki bodo prispevale k njeni še večji učinkovitosti ter zmogljivosti. Predsednica države in vrhovna poveljnica obrambnih sil Nataša Pirc Musar je bila zadovoljna predvsem z lokacijsko izbiro, saj ima Veščinski center Slovenske vojske v Vipavi pomembno vlogo pri usposabljanju za zaposlitev v Slovenski vojski. Predsednica se je med obiskom srečala tudi z udeleženkami in udeleženci temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja. Ob tem je povedala, da je začutila njihov resen in odgovoren odnos do poslanstva, ki ga prinese uniforma Slovenske vojske. Ob predstavitvi ocene je predsednica države nekaj besed namenila tudi aktualnim mednarodnim razmeram, konfliktom in vojniam. Poudarila je, da ne more mimo omembe grobega kršenja človekovih pravic in svoboščin, nespoštovanja mednarodnega prava, velike humanitarne katastrofe, izgube življenj ter pomanjkanja civilizacijskih in človeških vrednot. Dejala je, da so prav mirno reševanje sporov in prekinitev spopadov edini način za obstoj človeštva ter razvoj prihodnjih generacij. »Le to nam lahko prinese lepšo prihodnost,« je izpostavila. Predsednica se je seznanila tudi s poročilom o stanju pripravljenosti vojske v letu 2023, pa tudi z informacijo o aktivnostih za zagotavljanje večje odpornosti države in družbe, ki imajo vpliv na obrambni sistem. »Na obrambnem področju se razprava običajno osredotoča na kadrovske in finančne vire ter posodobitev Slovenske vojske. V kratkem obdobju enega leta se sicer trendi na tako obsežnem in kompleksnem področju kljub številnim ukrepom ne morejo korenito spremeniti,« je pojasnila Pirc Musar. V povezavi z letošnjim poročilom je predsednica države poudarila, da je Slovenska vojska opravila ključne naloge, usposabljanja in vaje, podpirala je druge organe, predvsem na področju zaščite in reševanja, sodelovala je v predvidenih mednarodnih obveznostih, pri čemer uživa visok ugled kolegov iz tujine. Izpostavila je, da je bilo kljub različnim omejitvam v poplavah angažiranih skoraj 2500 pripadnikov Slovenske vojske in da je Slovenska vojska lani izvedla največ helikopterskih posredovanj do zdaj, več kot

900. »Ob tej priložnosti se želim ponovno zahvaliti Ministrstvu za obrambo, Slovenski vojski in vsem pripadnikom Slovenske vojske, ki so pomagali ljudem med lanskimi poplavami ter ob vseh drugih naravnih nesrečah, ki so prizadele naše ljudi. Odnos ljudi do Slovenske vojske ter njenih pripadnic in pripadnikov temelji na občutku, da se v vseh razmerah lahko zanesemo nanje ter jim lahko zaupamo. Do zdaj so pripadnice in pripadniki to zaupanje vedno upravičili,« je še poudarila. Glede na spremenjene varnostne okoliščine se posodablja tudi strateški dokumenti, sprejete so bile usmeritve Državnega zbora Republike Slovenije za razvoj Slovenske vojske do leta 2040, v usklajevanju so predlogi treh strategij na obrambnem področju. »Želim pa si, da bi se razmislilo tudi o večji prenovi obrambne zakonodaje, saj je ta stara 30 let,« je svoje želje predstavila predsednica države in vrhovna poveljnica obrambnih sil, ki je v nadaljevanju izpostavila tudi

pomembnost posodobitve Slovenske vojske ter pozdravila povečanje obsega usposabljanj in vaj kot ključnih nalog Slovenske vojske.

NA OBRAMBO DRŽAVE JE TREBA GLEDATI CELOVITO

Drugi del pogovora je bil namenjen pogovoru o odpornosti države in družbe, in čeprav trenutno Slovenija ni neposredno vojaško ogrožena, smo se v državi že spoprijemali s številnimi kriznimi situacijami, pri katerih je pomembno zagotoviti delovanje oblasti in bistvenih storitev prebivalstvu, neprekinjeno delovanje kritične infrastrukture ter civilne podpore za opravljanje vojaških nalog. Kako pomembne so pripravljenost, vzdržljivost in zmožnost obnavljanja različnih podsistemov, je bilo mogoče videti tudi ob lanskimi poplavami. »Prepričana sem, da je Slovenska vojska v sodelovanju z drugimi subjekti nacionalnovarnostnega sistema in ob podpori prebivalstva ter zaveznikov sposobna obraniti suverenost in ozemeljsko celovitost Republike Slovenije, če bi bilo to potrebno,« je sklenila Pirc Musar in poudarila, da je to tudi najpomembnejše sporočilo tega dne. »Slovenska vojska je eden izmed temeljev obrambno-varnostnega sistema in njena temeljna naloga je urjenje za boj. Njena temeljna naloga je služenje državljanom in državljanom Republike Slovenije in tega se še kako zavedamo tudi na Ministrstvu za obrambo,« je v uvodu predstavitve povedal minister za obrambo Marjan Šarec. Poudaril je, da je bilo leto 2023 polno izzivov, prizadele so nas tudi poplave, ki so dosegle zgodovinsko razsežnost. »In v tem je Slovenska vojska takoj našla svoje poslanstvo in bila že v prvih urah na terenu ter vpeta v odpravljanje posledic. Slovenska vojska se je leta 2023 izkazala in opravila svojo nalogo

Zbrane so nagovorili obrambni minister, predsednica države in načelnik generalštaba.

z odliko,« je še povedal in dodal, da prispevka Slovenske vojske v poplavah ne smemo in ne bomo pozabili. Po ministrovih besedah so ključni posodobitev opreme, spremenjen pristop pri iskanju novih kadrov in sprememba razmišljanja. »To so komponente, zaradi katerih napredujemo in ki Slovenski vojski ter obrambno-varnostnemu sistemu kažejo prihodnost,« je razložil Šarec in izpostavil, da so se sredstva, namenjena naložbam, močno povečala, prav tako pa se je povečalo število novih zaposlitev.

OCENA PRIPRAVLJENOSTI ZA DELOVANJE ENAKA KOT LANI

Pripravljenost Slovenske vojske je po besedah načelnika Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnika Roberta Glavaša kompleksen in stalen proces, ki obsega več dejavnikov. Gre za proces, ki zahteva stalno izpopolnjevanje in bi vojski omogočal učinkovito izpolnjevanje svoje naloge v tem spreminjajočem se varnostnem okolju. Prav pripravljenost Slovenske vojske je temelj za izvajanje z zakonom določenih nalog. »Slovenska vojska je leta 2023 opravila večino nalog, vsekakor pa so razsežnosti poplav bistveno vplivale na usposabljanje, vaje in druge vojaške naloge. Vendar državljan in državljanov Slovenska vojska nikoli ne bo pustila samih,« je zatrdil Glavaš. Vsa prizadevanja, ki se vlagajo v Slovensko vojsko, tako vodijo k zastavljenemu cilju, to pa je popolnena, opremljena in izurjena Slovenska vojska. »Ugotavljam in ocenjujem, da je ocena pripravljenosti za leto 2023 ostala enaka kot leto pred tem. Večina kazalnikov, tako pri zahtevani kot pri potrebni pripravljenosti, se ni bistveno spremenila. Zaznavamo pa izboljšave na posameznih področjih,« je o oceni pripravljenosti spregovoril generalpodpolkovnik Robert Glavaš in dodal: »Slovenska vojska bo zagotovo z vsemi sredstvi, ki jih ima na voljo, ob ogroženosti branila ozemeljsko celovitost in suverenost ter vrednote slovenske družbe in države.«

NA PRAKSI SPOZNAVALI LETALSKO TEHNIKO

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Dijaki in študenti različnih poklicnih profilov in ravni izobrazbe lahko opravljajo praktično usposabljanje oziroma prakso na različnih delovnih področjih v enotah Slovenske vojske ali upravnem delu Ministrstva za obrambo. V 15. polku vojaškega letalstva, natančneje v 153. letalskotehnični eskadrilji, so na praksi v tekočem šolskem oziroma študijskem letu gostili bodočo inženirko strojništva in inženirja elektrotehnike ter dijaka Srednje šole Krško. Zanimalo nas je, kaj so se naučili in kako je potekalo njihovo spoznavanje z letalsko tehniko.

Dijaka Srednje šole Krško Jan Sabolič Zaman in Timotej Tajčman sta sošolca v tretjem letniku smeri oblikovalec kovin - orodjar. Oba že od nekdaj veseli vojaški poklic in sta v preteklosti že obiskala dijaške tabore MORS in mladi, Tajčman je tudi štipendist Ministrstva za obrambo. Na njuni šolski smeri imata predvideno šestmesečno obvezno prakso. V letošnjem šolskem letu sta se odločila, da jo bosta opravljala v 153. letalskotehnični eskadrilji. Prakso sta začela po novem letu in jo bosta končala maja. »Na praksi smo vsak delavnik, od ponedeljka do petka. Zjutraj dobimo naloge, ob tem nas spremlja mentor, redno pišemo dnevnike in spremljamo delo drugih,« je na kratko

obveznosti povzel Timotej Tajčman, njegov sošolec pa je dodal, da so že delali stojalo za sušenje gasilskih oblek in voziček za orožarje za prenos streliva. Sogovornika sta povedala, da je praksa zanimiva, da sta spoznala različno orodje in pridobila izkušnje z delom na stružnici, vesela pa sta, da sta lahko tudi letela s helikopterjem. Njun mentor letalski tehnik štabni vodnik Lenart Žnideršič je pred njunim prihodom moral opraviti mentorski izpit na Obrtni zbornici, na katerem se je izobrazil o pedagoškem procesu in obveznostih mentoriranja. »Prvič sem v tej vlogi,« je pojasnil. Dodal je, da dobijo mentorji šolsko dokumentacijo, ki opredeljuje, kaj naj bi obsegal učni proces, delo pa prilagaja tudi tako, da jim poskuša čim bolj približati vojaški poklic. »Zjutraj naredimo pripravo, se oblečemo v ustrezna oblačila, gremo v delavnico in pripravimo material. Večino časa stvari opazujeta in se zraven učita, nezahtevne naloge pa opravljata sama pod mojim nadzorom in iz dneva v dan izpopolnjujeta znanje. Sproti delamo tudi analize, onadva pa pišeta dnevnik,« je naštel mentor, ki je dijaka pohvalil, da pridno nabirata izkušnje in sta zelo motivirana. »Želimo si, da na praksi dijaki spoznajo delo v vojaških vrstah, saj je na voljo veliko zaposlitvenih mest po različnih enotah. Smo pa tudi v naši veseli novega kadra,« je izpostavil štabni vodnik in opisal prednosti svojega poklica: »Delo letalskega tehnika je zelo razgibano, prinaša veliko zanimivih izzivov in zahteva široko razmišljanje. Veliko je možnosti za službena potovanja v tujino in dodatna izobraževanja. Pridobljene

Pri letalnikih so opazovali delo in se učili.

Med prakso so dobili izkušnje za delo na stružnici.

licence veljajo po vsem svetu. Kolektiv je kolegialen, vzdušje na delu zelo prijetno in temelji na zaupanju. Se pa tudi zavedamo odgovornosti, ki jo imamo.« Dijaka sta povedala, da že razmišljata o zaposlitvi v Slovenski vojski. Timoteja Tajčmana obvezuje tudi kadrovska štipendija, za katero pravi, da mu zelo koristi, saj je

visoka v primerjavi z drugimi. Jan Sabolič Zaman pa se bo morda zaposlil že po končanem tretjem letniku in nato ob delu pridobil še peto stopnjo izobrazbe. Zdaj ju čaka še dober mesec prakse, ob povratku v šolske klopi bo bosta izkušnjo dela v vojaških vrstah priporočala tudi drugim sovrstnikom.

PRAKSA V VOJSKI ZANIMIVEJŠA OD PRAKSE V PODJETJIH

Še zadnji dan prakse pa je v hangarju na vojaškem letališču v Cerkljah ob Krki čakal študentko strojništva v Mariboru Tajo Kržičnik in študenta elektrotehnike v Novem mestu Luko Božiča. Sogovornica je študentka drugega letnika višje strojne šole in je obvezno prakso opravljala že po prvem letniku, vendar v zasebnem podjetju, letos pa se je odločila, da desettedensko obdobje preživi v Slovenski vojski. »Želela sem preizkusiti nekaj novega. Od drugih, ki so bili na dnevu odprtih vrat vojašnice, sem slišala za možnost prakse v vojaških vrstah. V šoli so bili navdušeni nad tem, pa tudi meni je tu bolj všeč kot v zasebnem podjetju,« je povedala. Med prednosti prakse je uvrstila znanje, ki ga sicer ne dobiš v civilni sferi. »Delo je razgibano, veliko novega spoznam,« je komentirala in dodala, da še ne ve, kje bo iskala službo po koncu študija, se je pa vpisala še na visoko šolo za elektrotehniko. Luko Božiča je za prakso v letalskih vodah navdušila prav Taja, s katero se poznata že od prej. »Letalstvo je res zanimivo, in če ne preizkusiš v živo, nimaš predstave, kaj vse obsega,« je izpostavil študent prvega letnika višje elektrotehniške fakultete, ki je poudaril, da bo ob iskanju službe prav gotovo imel v mislih tudi Slovensko vojsko. Povedal je še, da vsak dan dobita načrt dela od mentorja, nato pa sta razporejena na različne konce, od hangarja do skladišča. Pri letalnikih lahko le opazujeta in se učita, drugje pa lahko pod budnim mentorskim nadzorom tudi sama poskusita kaj storiti. Oba morata pripraviti seminarski nalogi s področja prakse, bodoča inženirka pa bo na temo težišča pri tovoru na letalu Spartan C-27J napisala tudi diplomsko nalogo. Vsi sogovorniki na praksi so se strinjali, da je vzdušje na delu kolegialno in da sta poudarjeni natančnost in strokovnost, če čas dopušča, pa jim nadrejeni omogočajo med prakso tudi redno športno vadbo za vzdrževanje kondicije. Ministrstvo za obrambo dijakom in študentom na praksi izplača nagrado, nadomestilo za prevoz in malico, za katero so se sogovorniki strinjali, da je v vojašnici zelo okusna. Nove praktikante v 15. polku vojaškega letalstva pričakujejo že v prihodnjih mesecih in poudarjajo, da je dobrodošel vsak, ki si želi zanimivega znanja in novih izkušenj.

KIBERNETSKI CENTER MINISTRSTVA ZA OBRAMBO DEL KARIERNEGA TEDNA

BESEDILO SSK

FOTO Bruno Toič

Na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani se je 17. aprila v okviru Kariernega tedna študentom prvič predstavil Kibernetski center Ministrstva za obrambo. V Kibernetskem centru so predani razvoju in ohranjanju vrhunske ekipe strokovnjakov informacijske tehnologije ter kibernetske varnosti, zato mladim ponujajo številne priložnosti za zaposlovanje, izobraževanje in usposabljanje.

Kibernetska varnost je postala ključni dejavnik za zagotavljanje nacionalne varnosti. Na Ministrstvu za obrambo so prepoznali pomen zagotavljanja varnosti v kibernetski domeni in vzpostavili Kibernetski center, ki deluje

Na kariernem sejmu so zbirali prijave mladih in odgovarjali na vprašanja.

kot osrednji steber v nacionalni obrambni strategiji proti kibernetskim grožnjam. Kibernetski center, ki se s ciljem kibernetske zaščite obrambnega resorja in tesnega povezovanja z drugimi takimi ustanovami v državi pospešeno razvija zadnja štiri leta, ponuja edinstvene priložnosti za izobraževanje ter usposabljanje in zaposlovanje študentom ter dijakom predvsem tehničnih smeri, od računalništva, informatike do elektrotehnike in drugih. V okviru centra namreč kot edino v državi deluje kibernetsko vadišče. Visoko usposobljeni zaposleni centra se vsako leto udeležujejo vaj oziroma organizirajo deset večjih kibernetskih vaj, mnoge, kot sta na primer Cyber Coalition in Locked Shields, pa potekajo v razmeroma zaprtem mednarodnem okolju Evropske unije in Nata na najvišji ravni. V centru se udeležujejo tudi izobraževanje in usposabljanje zelo specialističnih vsebin, prav tako jih v kibernetskem vadišču tudi izvajajo. S tem želijo biti v vrhu po znanju s kibernetskega področja, ki je danes tako razvito, da so strokovnjaki evidentirali že več kot 50 različnih poklicnih profilov. Študenti in dijaki lahko v center zaradi posebnosti njegovega delovanja vstopajo šele ob nastopu pripravnosti in poznejši zaposlitvi. Na Ministrstvu za obrambo imajo tudi letos še vedno odprtih več razpisov za štipendiranje dijakov in študentov, prav za Kibernetski center pa naj bi prve štipendije verjetno razpisali prihodnje leto, ko naj bi zaživel tudi sodelovanje centra s posameznimi fakultetami po državi v okviru njihovega rednega študijskega procesa. Na tokratnem Kariernem tednu so sicer zbirali prijave mladih za sodelovanje, podobno priložnost pa bodo ponudili tudi mladim v izobraževalnih ustanovah drugod po Sloveniji. Temeljne naloge mladega in zagnanega kolektiva Kibernetskega centra Ministrstva za obrambo so zagotavljanje kibernetske varnosti obrambnega resorja, opismenjevanje in izobraževanje zaposlenih, posodabljanje ocen ogroženosti ter testiranje strojne in programske opreme.

STROKOVNJAKI Z VARNOSTNEGA PODROČJA IZMENJEVALI IZKUŠNJE

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO Rok Valenčič/ERAC

Na letošnji konferenci ERAC v organizaciji Mednarodne policijske organizacije (angl. International Police Organization – IPO) so svoje znanje in izkušnje o javni varnosti in s področij, ki se ukvarjajo z iskanjem rešitev za varnejšo prihodnost, predstavili tuji ter domači strokovnjaki. Del konference je bil namenjen vsebinam o zaščiti, reševanju in pomoči. Med drugim je poveljnik Civilne zaščite Srečko Šestan govoril o aktivnostih Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje glede ozaveščanja javnosti, vodja regijskega centra za obveščanje Tilen Cestnik pa je predstavil številko za klic v sili 112 ter delo dežurnih operaterjev.

Mednarodna policijska organizacija je nevladna in neprofitna organizacija s posebnim posvetovalnim statusom pri Ekonomskem in socialnem svetu Združenih narodov. Ustanovljena je bila leta 2022, da promovira javno varnost in preučuje izredne dogodke ter deluje kot most med skupnostjo in nacionalnimi reševalnimi službami ter varnostnimi organi. Tudi letos je organizirala konferenco, na kateri so sodelovali zanimivi domači in tuji strokovnjaki, katerih delo ali raziskovanje se med drugim dotika področij psihologije, civilne zaščite, varstva pred naravnimi nesrečami in varstvoslovja. Govorili so o različnih temah, kot so varovanje letališč, preprečevanje terorističnih napadov, obravnavanje nasilja v šoli, škodljivost pretirane uporabe ekranov in izzivi posameznikov z diagnozo motnje pozornosti s hiperaktivnostjo. Govorci so predstavili tudi projekte s področja ozaveščanja javnosti, in sicer vzpostavljanje reševalnega pasu na avtocestah Zavoda Reševalni pas, mrežo defibrilatorjev iHELP ter urejanje helikopterske nujne medicinske pomoči. Del konference je bil namenjen civilni zaščiti. Poveljnik Gasilske zveze Ljubljana Tine Juvan je predstavil organiziranost gasilcev pri spremljanju lanskega Ljubljanskega maratona ob določenih predpostavkah, da bi se lahko na njem zgodil napad. Tilen Cestnik, vodja ljubljanskega regijskega centra za obveščanje, pa je predstavil delo operaterjev številke za klic v sili 112. V Sloveniji

imamo 13 regijskih centrov za obveščanje in republiški center za obveščanje, ki deluje na državni ravni. »Smo komunikacijsko stičišče za vse službe,« je izpostavil. Danes tehnologija omogoča dobro lociranje klicateljev, kar velikokrat pomaga reševalcem. Operaterji sprejemajo in obdelujejo klic v sili ter aktivirajo ustrezne enote. »Pomembno je, da veliko sprašujemo in dobimo čim boljše informacije o dogajanju na mestu dogodka, nato pa tudi posredujemo osnovna navodila, kako se umakniti na varno oziroma kako ravnati,« je povedal operater z več kot 20-letnimi izkušnjami. Poveljnik Civilne zaščite Srečko Šestan je podrobneje predstavil pomen preventive ter ozaveščanja prebivalstva o zaščiti in reševanju. Izpostavil je, da smo pred vsemi drugimi nosilci preventivnih nalog državljani. Predstavil je tudi aktivnosti Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, namenjene širši ter strokovni javnosti. Za otroke pripravljajo različne lutkovne predstave in izobraževalne knjige ter vsakoletni likovni in literarni natečaj za osnovnošolce na temo naravnih nesreč. V tretji triadi osnovne šole lahko učenci med izbirnimi predmeti izberejo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Za splošno in strokovno javnost na dve leti potekajo Bogatajevi dnevi zaščite in reševanja v enem izmed slovenskih mest, na katerih se predstavijo zmogljivosti sil, vključenih v zaščito in reševanje. V Gornji Radgoni pa vsako leto poteka sejem obrambe, varnosti, zaščite in reševanja Sobra. Uprava in njene službe so prisotne tudi na drugih dogodkih, kot so Festival za tretje življenjsko obdobje ali občinski prazniki. Srečko Šestan je med tiskovinami izpostavil strokovno publikacijo *Ujma*, ki je dostopna tudi na spletu. Veliko informacij pa lahko javnost najde tudi na spletni strani uprave ter v različnih aplikacijah, kot sta Spletna hiša ali Potrog – ocene posledic potresa. Posebno pozornost uprava namenjena tudi vsebinam varstva pred požarom, in sicer večinoma oktobra ob mesecu požarne varnosti. Ob koncu je izpostavil še pomembno vlogo vodilnih struktur različnih sestavov civilne zaščite in medijev.

Operater Tilen Cestnik je predstavil delovanje številke 112.

PRI DELU PIROTEHNIKA JE BOLJE HITETI POČASI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič in osebni arhiv Bojana Kopača

Kipec Civilne zaščite – priznanje za življenjsko delo na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami – je letos 1. marca, od dnevu civilne zaščite, na Brdu pri Kranju prejel Bojan Kopač, dolgoletni pripadnik Državne enote za varstvo pred neeksploziranimi ubojnimi sredstvi. In prav marca letos so bili v ospredju sestavov sil zaščite in reševanja ponovno pirotehnik, ki so na intervenciji v Novi Gorici 17. marca potrdili svoji strokovnost in izurjenost. Ni naključje, da smo letošnjega nagrajenca zato srečali prav po tem, ko so bile uspešno odstranjene letalske bombe.

Bojan Kopač je nekdanji pripadnik oddelka za protibombno zaščito policijske specialne enote in strokovnjak za odstranjevanje neeksploziranih ubojnih sredstev ter tudi predavatelj in inštruktor, ki svoje bogato znanje danes prenaša na nove generacije. Zaradi zakonske omejitve starosti za delo v civilni zaščiti v Državni enoti za odstranjevanje neeksploziranih ubojnih sredstev ne izvaja več operativnih del, je pa nepogrešljiv svetovalec, predvsem pri najzahtevnejših intervencijah. Pri odstranjevanju treh letalskih bomb v Novi Gorici, ki je zahtevalo tudi evakuacijo prebivalstva na obeh straneh državne meje, so sodelovale različne službe sil zaščite, pomoči in reševanja, z vodjem Državne enote za varstvo pred neeksploziranimi sredstvi Darkom Zonjičem in pirotehnikom Aljažem Lebanom na čelu. V ozadju pa so sodelovali, svetovali in pomagali še številni drugi pripadniki te državne enote, tudi naš sogovornik, ki je bil zadolžen za tehnično pomoč ter svetovanje. »Akcija je potekala šolsko. Posebnost je bila bomba s poškodovanim vžigalnikom, ki se ga ni dalo odvit, zato jo je bilo treba na mestu uničiti,« je po koncu

intervencije povedal sogovornik. Pirotehnik zaradi poškodovanega vžigalnika ob najdbi niso takoj vedeli, ali gre za bombo z mehničnim ali kemičnim vžigalnikom. Zadnji je vedno slaba novica oziroma zahteva takojšnjo evakuacijsko cono. Takih je okoli pet do deset odstotkov najdenih bomb. Po najdbi sledi identifikacija. Ob tem ima pomembno vlogo tudi Bojan Kopač, ki se zadnja leta ukvarja s pripravo identifikacijskih listov in navodil za izvajanje postopkov uničevanja neeksploziranih ubojnih sredstev ter sodeluje s skrbniki tuje baze podatkov s tega področja. »V civilni zaščiti uporabljamo francosko bazo, ki se redno dopolnjuje in nadgrajuje, Slovenci pa največ prispevamo z najdbami iz prve svetovne vojne in časa bivše Jugoslavije,« je pojasnil Kopač. »Za prihodnost se ni bati, veliko vlagamo v prenos znanja. Tudi na Krasu smo se po požaru veliko družili z mlajšimi in lahko rečem, da se ekipa dobro popolnjuje,« je dodal in poudaril, da imajo pirotehniko vsak dan veliko dela. Po požaru na Krasu so intenzivno čistili območje, izvajajo preglede pri gradnjah in izobražujejo zbiratelje starin. »V medijih se pojavijo samo večje zgodbe,« se je nasmehnil nekdanji policist. Dve 250-kilogramski bombi, najdeni v Novi Gorici, so onespobili z odvitjem vžigalnika. Pri teh postopkih pirotehniko velikokrat uporabljajo orodje, ki ga sami izdelajo na podlagi tehnične dokumentacije. »Faktor rizika

pristopa k vžigalniku je bil sicer majhen, vendar nikoli ne veš, ali gre lahko še kaj narobe, zato vedno obstaja neko tveganje,« je pojasnil Kopač in poudaril, da se znanje pridobiva z izkušnjami in veliko branja. »Treba je biti samozavesten in imeti veliko strokovnega predznanja. Pomembno je tudi, da nekatere stvari še vedno preveriš in predebatiraš z drugimi, čeprav jih po več letih veš na pamet, ter da delaš v paru. Držati se je treba načrta in nikoli ubirati bližnjic,« je še naštel Kopač in se pošalil, da je treba hiteti počasi, če želimo dolgo živeti.

NEKATERE ZGODBE SO NEPOZABNE

Bojan Kopač, ki je odraščal na Ledinah nad Spodnjo Idrijo, se je po nasvetu bratranca odločil za šolanje na nekdanji Kadetski šoli za miličnike v Ljubljani. Tam so hitro prepoznali njegove odlike in odlično fizično pripravljenost, saj se je veliko ukvarjal s športom, ter ga umestili v posebno enoto milice, predhodnico današnje policijske specialne enote. Poslali so ga na tečaj in tako se je začela njegova strokovna pot. Vzporedno z delom v policiji je sodeloval tudi v civilni zaščiti. Leta 1977 je pomagal v reševalni akciji miniranja snežnih plazov pod Zelenico med iskanjem zakopanih v snežnem plazu. »Tokrat sem prvič videl žrtve nesreče. Tega ne bom nikdar pozabil,« je spomine obudil Kopač, ki je aktivno sodeloval pri odstranjevanju neeksploziranih

☐ Kopač je sodeloval tudi pri intervenciji odstranjevanja letalskih bomb v Novi Gorici.

☐ Med pregledovanjem kanala Vrtojba

☐ Prejem kipca za življenjsko delo ob letošnjem dnevu Civilne zaščite

»Treba je biti samozavesten in imeti veliko strokovnega znanja.«

ubojnih sredstev v ljubljanski pokrajini in opravil tečaj za protiminskega potapljača v Splitu. Po osamosvojitvi Slovenije se je posvetil izobraževanju in usposabljanju deminerjev ter se priključil Državni enoti za varstvo pred neeksploziranimi ubojnimi sredstvi, v kateri je vodil najzahtevnejše intervencije odstranjevanja letalskih bomb in morskih min. Kipec Civilne zaščite je zanj potrditev za trud in delo na tem področju. »Nagrada pomeni, da sem vlekel voz v pravo smer in da so ljudje sledili. Dosegli smo raven profesionalnosti, čeprav smo pravzaprav prostovoljci,« je izpostavil in ob tem poudaril pomen sodelovanja, izmenjave izkušenj in deljenja znanja med službami, ki na intervencijah sodelujejo. Kdor želi postati pirotehnik, mora najprej opraviti tečaj, nato pa še nekaj časa delati kot pripravnik pod nadzorom. »Ko utrdiš osnovne stvari, greš stopnjo višje, tako postopoma napreduješ in po približno petih letih si že zmožen samostojnega dela,« je opisal postopek izobraževanja in opozoril, da je pomembno ostati v kondiciji oziroma redno sodelovati na intervencijah. »To na Primorskem in v Ljubljani ni težava, nekaj manj je najdb v Prekmurju, zato pa je pomembno, da se tam fantje posvetujejo. Jaz sem na telefonu dosegljiv 24 ur na dan,« je poudaril. Tudi na tem področju se je zgodil velik tehnološki napredek, vendar je treba tehnologije, ki pomagajo pri odkrivanju in prepoznavanju, znati uporabljati, še vedno pa je veliko dela, ki ga trenutno roboti in druge naprave ne zmorejo opraviti namesto pirotehnikov. Tako se bo nadaljeval tudi pregled gradbišča v Novi Gorici, kar pa ni preprosta naloga, saj se je treba pogosto z izkopom prepričati, kaj naj bi bila najdba, ki jo zaznajo detektorji in georadarji. »Tu potekajo komunikacijski, električni in kanalizacijski vodi, veliko je šrapnelov in drugih kovinskih tujkov. Glede na zgodovinske vire pa ne izključujem možnosti, da se bo našla še kakšna letalska bomba,« je povedal Kopač, ki si želi, da bi lahko država kupila vodni abrazivni rezalnik, ki lahko izreže vžigalnike in olajša delo pirotehnikom. Ob koncu pogovora je Bojan Kopač povedal, da mu je ob vseh odsotnostih in veliko dela za računalnikom pomembna tudi podpora družine, ki razume njegovo poslanstvo – ne nazadnje lahko s pravočasnim odkritjem in strokovno onesposobitvijo najdenih eksplozivov komu tudi rešimo življenje ali poskrbimo za varnejše okolje.

SPREMLJANJE PSIHOFIZIOLOŠKEGA STANJA VOJAKOV V SIMULIRANIH OKOLJIH

BESEDILO Radovan Sernec, Kim Sevšek in Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

Od 4. do 8. marca je v Vojašnici generala Maistra v Mariboru ob podpori Slovenske vojske potekalo testiranje sistema ABITS (angl. Advanced Biometric in Training and Simulation). Projekt je pomemben korak v razvoju biometričnih tehnologij, pri čemer se osredotoča na izboljšanje varnosti in učinkovitosti. Evropski obrambni sklad je leta 2022 podprl dva raziskovalna projekta, v katerih sodeluje tudi slovensko inovativno podjetje Guardiaris. Eden izmed teh je projekt ABITS, ki je priložnost za velik razvojno-raziskovalni preskok v tehnologiji simulacijskega usposabljanja ter za pristop k usposabljanju, ki je usmerjeno neposredno v prihodnje vojaške potrebe.

TEHNIČNI OPIS PROJEKTA

ABITS je inovativen sistem spremljanja psihofiziološkega stanja vojaka oziroma vadbena med vadbo na taktičnih simulatorjih. Z meritvijo fizioloških parametrov ugotavljamo raven stresa, kognitivne obremenitve in pozornosti med

treningom z osebnim orožjem, protitankovskim orožjem in na oborožitveni postaji. ABITS je zasnovan kot taktični simulator, ki združuje podatke iz fizioloških senzorjev ter evalvacijo treninga v zanki vadbene simulacije. Neinvazivno spremljanje vitalnih funkcij vadbena, in sicer srčnega utripa, premikanja oči, hitrosti dihanja, kisika v krvi in možganske aktivnosti, odpira vpogled v psihofizično stanje vadbena, iz katerega lahko sklepamo na pozornost, stres in kognitivne obremenitve. Fiziološki senzorji so viri podatkov v realnem času. Podatki se obdelajo v pomembne informacije in analizirajo z naprednimi metodami strojnega učenja. Pridobljene informacije se uporabljajo za kvantificiranje psihofizičnega stanja in počutja vadbena ter za analitiko v celostnem vrednotenju vadbena, ki združuje njegovo uspešnost pri ravnanju z orožjem, taktikah ter njegovih fizioloških odzivih. Rešitev ABITS temelji na naboru vadbeneh taktičnih scenarijev v simuliranem, virtualnem in grafičnem okolju.

STRATEŠKE POVEZAVE

Glede na Resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2040 lahko uvrstimo

projekt ABITS tudi v dolgoročne cilje razvoja obrambnega sistema in obrambne sposobnosti Slovenije, zlasti glede zagotavljanja zahtevane ravni pripravljenosti Slovenske vojske ter krepitve nacionalne industrijske oziroma tehnološke baze. Slovenska vojska bo glede na raven ambicij razvijala zmogljivosti za bojevanje in bojno podporo, pri čemer je treba povečati verjetnost preživetja, tudi z inovativnimi pristopi k treniranju v simuliranih in virtualnih okoljih ter z najnovejšimi digitalnimi tehnologijami, ki omogočajo vpogled v psihofizično stanje vojakov v podobnih situacijah, kot so na bojišču. ABITS je prvi korak k zagotavljanju večplastne odpornosti in kognitivne superiornosti, saj bo razvil operativna orodja za spremljanje psihofizičnih sposobnosti vojaka v specifičnih situacijah in med treningom ter bo dodal komponento analize psihofizične ravni usposobljenosti med izvajanjem klasičnih veščin upravljanja orožij in taktik bojevanja. Slovenska vojska se bo posodobila tudi z uvajanjem strojnega učenja, tako imenovano umetno inteligenco, in različnih sodobnih senzorskih sistemov. Projekt ABITS uvaja metode strojnega učenja tudi v cikel treninga in analizo fizioloških odzivov ter senzorskih podatkov, ki so pridobljeni med treningom. Ne nazadnje si Slovenska vojska prizadeva za vključevanje slovenskih visokotehnoloških podjetij v povezave s partnericami zaveznitva in Evropske unije. ABITS je zgleden primer razvojnega projekta Evropskega obrambnega sklada, ki ga je Slovenska vojska podprla že od začetka z zasnovano začetnih zahtev projekta. V projektu ABITS sodelujejo v konzorciju tri srednja podjetja iz Evropske unije, in sicer slovenski Guardiaris kot vodilni partner, avstrijsko podjetje Viewpointssystem ter podjetje Smartex iz Italije. Slovensko in avstrijsko ministrstvo za obrambo prispevata s svojim domenskimi strokovnim znanjem pri oblikovanju ključnih kazalnikov uspešnosti ter načrtovanju taktičnih scenarijev in postopkov. Strokovnjaki z obrambnih ministrstev so se vključili v različnih fazah projekta, in sicer so sodelovali pri študijah, načrtovanju in testiranju.

TEDEN TESTIRANJ

V mariborski vojašnici generala Maistra je v začetku marca potekal prvi del eksperimentalnega projekta z vadbenci iz Slovenske vojske, ki je ključen za kvantifikacijo rezultatov projekta. »Pripadniki 74. pehotnega polka v okviru eksperimenta izvajajo različne taktične naloge na osmih delovnih točkah in v dveh skupinah,« je v uvodu razložil načelnik odseka za strelsko usposabljanje Poveljstva sil Slovenske vojske major Peter Zvonc. Prvi in drugi dan je tako po deset pripadnikov Slovenske vojske sodelovalo pri testih ravnanja z orožjem

Vadbencem so namestili opremo za merjenje psihofiziološkega stanja.

in na pripravljanih streljanjih, hkrati pa so se preizkusili tudi v fitnessu, kjer so na sobnem kolesu določili njihovo fizično pripravljenost. V nadaljevanju so sledili malo bolj taktični scenariji, pri čemer so izvajalci pričakovali nekoliko več kognitivne obremenitve. »Scenarij je zastavljen tako, da so pripadniki v džungli oziroma v nekem delu sveta, kjer je normalno, da moški nosijo orožje. V scenarij je bil vključen tudi poveljnik, ki je na začetku povedal, na koga lahko streljajo in koga ne. Na platnu se med testiranjem pojavljajo vojaki in civilisti, ki so lahko oboroženi ali ne. Ne glede na to, kdo izmed naštetih se pojavi na platnu, pripadnik ne sme streljati, dokler nanj ne strelja nasprotnik,« je scenarij opisala vodja projekta ABITS v podjetju Guardiaris Kim Sevšek. Hkrati je razložila, da predvajana slika zahteva način premikanja pripadnikov, ki sodelujejo pri testiranju. Vsak pripadnik Slovenske vojske, ki je sodeloval v eksperimentalnem delu, je imel na sebi komplet posebne opreme. To sestavljajo očala za sledenje pogledu, spremljanje širjenja in oženja zenic in mežikanja, ter čelada, ki meri vsebnost kisika v krvi, kar pomaga pri izračunavanju kognitivne obremenitve. Vadbenci so bili opremljeni še s pametno majčko s prilagojenim pasom pod prsmi, ki omogoča spremljanje dihanja ter merjenje srčnega utripa, in pametno uro, ki meri enake odzive kot pametna majčka, kar sodelujočim v projektu omogoča pridobitev referenčne vrednosti. V opremi posameznika so bile tudi rokavice, s katerimi se meri vrednost oddanega znoja, kar omogoča določanje količine stresa pripadnika. »Cilj eksperimenta je pridobiti bazo podatkov, ki se bodo med projektom obdelovali z orodji umetne inteligence, pri čemer je zagotovljeno, da so podatki anonimni. Končen cilj pa je prilagoditev scenarijev usposabljanja tako, da se dosežejo primeren odziv pripadnikov in hitreje tudi cilji vojaškega usposabljanja,« je še pojasnil major Zvonc in dodal, da bodo enak eksperiment s senzorji aprila izvajali tudi v avstrijski vojski.

RAZSTAVA UMETNIŠKIH DEL FRANCA KORAČINA

BESEDILO Petra Apšner, FOTO Zvone Vrankar

Vsredo, 27. marca, je v avli Ministrstva za obrambo potekalo odprtje razstave umetniških del brigadirja Franca Koračina, ki je s svojim delom pustil pečat tudi v Slovenski vojski. Brigadir, ki maja letos odhaja v pokoj, je poleg vojaške kariere razvijal še svojo umetniško plat in bil kot aktiven slikar udeleženec tradicionalne Likovne kolonije generala Maistra. Njegova dela so bila predstavljena v okviru številnih razstav, tudi samostojnih.

Avla Ministrstva za obrambo se je ovila v paleto različnih barv in motivov, ki so več mesecev nastajali pod rokami brigadirja

Franca Koračina. Razstavo, ki je predstavljala enega izmed mejnikov brigadirjevega življenja, je pospremila nepregledna množica sodelavcev iz Slovenske vojske in z obrambnega ministrstva. Udeležila sta se je tudi načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš in minister za obrambo Marjan Šarec, ki sta se Koračinu z nagovoroma poklonila. Vsi pa so si bili enotni, da so utrinki, ujeti v platna, prava mojstrovina. Koračin je sicer v preteklih letih obiskal številne likovne delavnice in kolonije, med drugim tudi Likovno kolonijo generala Maistra, na povabilo zavoda za kulturo pa je pripravil samostojno razstavo v Slovenski Bistrici. »Moj navdih je naša zgodovina in vse, kar je povezano s Slovenijo,« je v nagovoru povedal Koračin, ki je tega dne praznoval tudi rojstni dan. Ob odprtju razstave so se zaslišali prečudoviti zvoki marimbe, ki so zazveneli v melodiji Kreslinove pesmi *Nekega jutra, ko se zdani*. »Nikoli ne obupaj, pa boš dosegel, kar si zastaviš,« je kot svoj moto izpostavil Koračin, ki mu za čudovito razstavo čestitamo in mu na njegovi nadaljnji poti želimo vse dobro.

OBDRŽI SONCE NA VARNI STRANI

BESEDILO Petra Apšner, FOTO Zvone Vrankar

Rak je eden najpogostejših in najpomembnejših javnozdravstvenih problemov tako v Sloveniji kot po svetu. Zgodnje odkrivanje je zelo pomembno za uspešno zdravljenje in izboljšanje preživetja bolnikov, zato imamo v Sloveniji različne preventivne programe za odkrivanje različnih vrst raka. V prvem tednu marca zaznamujemo slovenski teden boja proti raku, ki je letos potekal pod sloganom *Obdrži sonce na varni strani, marec pa je tudi evropski mesec boja proti raku debelega črevesa in danke*.

Ministrstvo za obrambo podpira dejavnosti, ki so namenjene ozaveščanju o

bolezni, hitri prepoznavi in preventivnim dejavnostim, zato je organiziralo dan ozaveščanja o raku, ki je 27. marca potekal v avditoriju objekta Gimnazija v Ljubljani. Udeleženci so lahko prisluhnili predavanjem in se udeležili različnih delavnic. Eden najbolj poznanih preventivnih programov v Sloveniji je program za zgodnje odkrivanje raka dojk, imenovan Dora. V Sloveniji imamo tudi program za zgodnje odkrivanje raka debelega črevesa in danke. Tretji preventivni program pa je program za zgodnje odkrivanje raka materničnega vratu. Na predavanjih so strokovnjaki opozorili, da rak ostaja vse večji izziv v Sloveniji, zato sta udeležba v preventivnih programih ter upoštevanje nasvetov za zmanjšanje obolevnosti in umrljivosti za rakom zelo pomembna.

OSNOVNOŠOLCI NA NATEČAJU MOJA RODNA DOMOVINA PISALI O VODI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Moja rodna domovina je literarni natečaj, ki ga že 16. leto organizira Združenje veteranov 90-91 mesta Ljubljana in bivših ljubljanskih občin v sodelovanju z Osnovno šolo Vič. Na razpis se prijavijo osnovne šole v Sloveniji in zamejstvu, na njem pa sodelujejo učenci od 5. do 9. razreda. Namen natečaja je negovanje vrednot našega skupnega življenja, s čimer mladi krepijo solidarnost in tradicijo slovenskega naroda. Natečaj podpira tudi Ministrstvo za obrambo. Za leto 2023 je bil podnaslov natečaja *Voda – radost in solze*. Na ljubljanskem Konservatoriju za glasbo in balet so 18. aprila najboljšim mladim podelili nagrade ter priznanja.

Osrednja tema letošnjega literarnega natečaja za osnovnošolce je bila voda, ki je vir življenja, vendar pa ga lahko ob naravnih nesrečah tudi ogrozi, kot se je zgodilo ob lanskih avgustovskih poplavah. Komisija je tudi letos izbrala najboljše spise in pesmi ter podelila nagrade, in sicer je 20 najboljših prejelo medalje Moja rodna domovina, 25 pa pisna priznanja, prav tako so priznanja dobili tudi njihovi mentorji. Predsednica Republike Slovenije dr. Nataša Pirc Musar, častna pokroviteljica projekta, je nagrajencem in udeležencem dogodka posvetila nekaj misli o strateško pomembni vodi, ki jih je zaradi zadržanosti v njenem imenu prebrala povezovalka dogodka Ada Pirš. Pirc Musar je v govoru izpostavila odgovorno ravnanje z vodnimi viri in pri ravnanju z okoljem ter pomembnost prilagajanja na podnebne spremembe in z njimi povezane pojave. Navdušena je bila nad ustvarjalnostjo mladih, ki pišejo in razmišljajo o različnih vidikih domovine, k čemur spada tudi voda. »Bodimo vsi skupaj varuhi in ljubitelji vode ter naše domovine,« je poudarila. Poveljnik Civilne zaščite Srečko Šestan je mladim govoril o izkušnjah z lanskimi katastrofalnih poplav in spomnil, da je pri odzivu nanje sodelovalo kar 86.000 ljudi, vključno s silami zaščite, pomoči in reševanja, Slovenske vojske in Policije ter drugimi posredovalci. Zahvalil se je vsem udeležencem natečaja, ki so razmišljali o kompleksnem odnosu z vodo. Tudi Srečko Šestan je prejel medaljo Moja rodna domovina. Dr. Igor Potočnik, predsednik Združenja veteranov 90-91 mesta Ljubljana in bivših ljubljanskih občin, se je zahvalil za vpogled mladih na dojemanje sveta okoli

nas in na to, kako pomagati, vsak po svojih zmoglostih. Ob koncu je zaželel, da bi bili v današnji družbi nedeljivi, saj je to pot naprej. Ravnatelj Osnovne šole Vič Sašo Vlah je poudaril, da moči vode ne smemo podcenjevati, hkrati pa moramo biti hvaležni, da je Slovenija z vodo bogata dežela, in biti na to ponosni. Izpostavil je pomen domoljubja in osveščanja o trajnih vrednotah, za katere so se borili že naši predniki. Polkovnik Miha Rijavec, vodja Sektorja za vojaške zadeve Direktorata za obrambne zadeve Ministrstva za obrambo, pa je pojasnil, da je v Slovenski vojski domoljubje temeljna vrednota in da so pripadniki Slovenske vojske ponosni, da služijo državljanom ter domovini. Zahvalil se je organizatorjem za povabilo in čestital nagrajencem ter učenkam in učencem podelil nagrade Moja rodna domovina. 25 priznanj je v nadaljevanju predal štabni praporščak Igor Tomašič z Direktorata za obrambne zadeve, ki je zbrane nagovoril z besedami, da v Slovenski vojski pozdravljajo tako plemenit projekt in z veseljem sodelujejo pri njem ter da pričakujejo dober odziv pri osnovnih šolah tudi v prihodnosti. V nadaljevanju so podelili tudi nagrade dolgoletnim mentorjem oziroma učiteljem in drugim sodelavcem, ki sodelujejo pri natečaju. Za spremljevalni program so z glasbo poskrbeli dijakinje in dijaki različnih zasedb ljubljanskega konservatorija.

NAGRADNA KRIŽANKA

FOTO Bruno Toič

								ZUR	ENOCELICNO BITJE, MENJACICA	ROZA V ZITU	OLIVER TWIST	SLOVENSKA PEVKA (SAŠA)	AMNOKSLNA ZA VZDRZLJIVOST IN MOČ
								ZAMOLCANJE					
								NEPROFESSIONALEC					
								BRANILEC PRI NOGOMETU			NEON		
								ALENKA BIKAR		VZVIŠENA PESEM			
								POGOSTA PDAVNA		MESTO V J. ŠPANJI			
Avbr. Vladimir Milovanović, NAJETO PERO													
PLOVLO IZ HLODOV	ITALIANSKI POLITK (ROMANO)	AMERŠKA IGRALKA (GINGER)	ZEMELJSKI PLIN	KATRAN	PEVKA SIRK NINA STRNAD			MESTECE V TERAMU					
								FR. IGRALEC (JEAN)					
SPRETEN, GBCEN CLOVEK								DEL ŽELEZ POSTAJE					
								INDUSKI JELEN					
ODLOČEN UGOVOR								FIN. PEVKA ACKTE				OBNE-MOGLOST, UTRLJE-NOST	
								IT. SKLAD. ORTOLANI				GLAVNO MESTO INDOZONEZJE	
SLOVENSKI SLIKAR (LOJZE)								PISMENKA					
								TURŠKI POLITK (KENAN)					
								EDEN IZMED ČUTOV					
								DERIVAT AMONIAKA					
PRISTANIŠČE V JEMNU								ZALA ŽIBRET					
								PRVOTNA BESEDA					
IZVR. POREKLO								REKA NA KOROŠKEM					
								ST. DOLŽINSKA MERA					
								SVEŽENJ, ZVITEK					
								ČEBELJI SAMEC					
								SL. SOPRANIST. MEZE					
								IT. PESNICA NEGRI					
								MADŽARSKI PISATELJ JOKAI					
								NATRU					
								ZNAČLNOST VODENEGA					
								HITRA TEKAČICA V GRŠKI MITOLOGIJ					

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke: **POGODBENA REZERVA.**

Nagrade prejmejo:

- ▶ **Roko Burin**, Martina Krpana ulica 2, 1000 Ljubljana,
- ▶ **Darja Faletič**, Klanc 1, 5230 Bovec,
- ▶ **Franc Pevec**, Brestova pot 2, 1330 Kočevje.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite do srede, 15. maja 2024, na naslov **Uredništvo Revije Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si**.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

FOTO Goran Krošelj, RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

BESEDE

Pregovor pravi, da je Bog dal človeku dvoje ušes in le ena usta, da bi bolj poslušal in manj govoril. Vsak izmed nas želi biti slišan in sprejet v svojih občutkih in mislih, v svoji resnici. Zaradi prilagajanja zunanemu svetu smo vedno znova soočeni z napetostjo med tem, kar od nas pričakujejo drugi in po čemer hrepenimo sami. Vsakodnevni urniki, opravljene obveznosti in vedno nove naloge se lahko zazdijo večni in ponavljajoči se krog, če se ne znamo zares ustaviti drug ob drugem, si prisluhniti in počakati ter se odmakniti od obveznosti, s katerimi smo se z(a)vezali, in znova poiskati stik ter dotik – bližnjega in tistega, ki nas je ustvaril.

Bližina, ki nastane v pogovoru, je človeški duši v resnično blagost. Zaupen pogovor ni nikoli preprost klepet, niti ni razprava v smislu popularnih podkastov in tudi ni intelektualno razglabljanje. Zaupen pogovor je predvsem srečanje dveh src, spoštljivo poslušanje in sprejemanje sogovornika. Zateva tudi neko stopnjo ponižnosti, da potrebo po izražanju svojega mnenja umaknemo in se damo na razpolago drugemu. Kdor zna prisluhniti, kaže pravo ljubezen in spoštovanje do sogovornika ter izpolnjuje drugo božjo zapoved: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.« (Mt 22,31) Tisti, ki raje posluša kot govori, je zares ponižen in skromen, kar resda nista vrlini sodobnega sveta, sta pa nujni za dobre medsebojne odnose ter mir. Ljudje danes ne potrebujemo izjemnih predavateljev, ki navdušujejo le na kratek rok. Ne potrebujemo vsiljenih načinov »kvalitetnega in zdravega« življenja. Še manj potrebujemo instantne duhovnosti samooklicanih gurujev. Bolj kot znanje in nešteto informacij potrebujemo modrost in drug drugega. Srčno bližino. Resnične pogovore. Pristne odnose. Iskrenost. Ljudje danes bolj kot kadar koli prej potrebujemo slišati Boga in njegove usmeritve, njegovo ljubezen. Prva in največja zapoved nas uči: »Ljubi torej Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem in vso močjo.« (Mt 22,30) Če bi pogovoru z njim namenili vsaj tretjino časa, ki ga preživimo na telefonu, bi vsakdanji blagoslovi naenkrat postali vidni, naši bližnji še dragocenejši in besede srca bi gradile mostove med nami.

Nina Dobrajc, VVIK

Avtor v monografiji *Losing the Cybersecurity War* predstavi kibernetски terorizem in strategijo ničelnega zaupanja za njegovo preprečevanje. Ob tem se

Prebrali smo knjigo

STEVA KINGA

Losing the
Cybersecurity War
And What We Can Do to Stop It

Steve King
Edited by Kiren Chaudry

sprašuje, zakaj so Združene države Amerike v 21. stoletju izgubile kibernetično vojno. Kot razloge navaja bolj organizirano, kreativno in sofisticirano delovanje kibernetičnega kriminala v povezavi z marketinškimi programi, pranjem denarja, oglaševanjem ter usposabljanjem in novačenjem ljudi na temnem spletu. Ocenjuje, da so Združene države Amerike v preteklosti z vlaganjem v kadre, razvoj in tehnologijo vodile napačno politiko ter tudi zato začele izgubljati prednost. Leta 2020 je bilo za kibernetično varnost na svetu namenjenih 123 milijard ameriških dolarjev, kar je bilo devet odstotkov več kot leto prej. Kljub temu je samo v Združenih državah Amerike število varnostnih incidentov preseglo 1000 primerov. Steve King meni, da je kibernetični kriminal treba onemogočiti na petih najbolj izpostavljenih področjih, med katere uvršča gospodarstvo, tehnologijo, informacije, izobraževanje in vodenje. Hkrati predlaga oblikovanje varnostnega okolja z ničelnim zaupanjem. Strategijo ničelnega zaupanja je prvi predstavil John Kindervag. Avtor knjige jo je izpopolnil s petimi stebri onemogočanja, z večjo uporabo umetne inteligence in strojnega učenja ter s povezovanjem z drugimi inovativnimi tehnologijami. Tako oblikovan varnostni model lahko učinkoviteje podpira kritično infrastrukturo pri uporabi interneta in sistemov operativne tehnologije. Umetna inteligenca in strojno učenje pa z uporabo naprednih algoritmov ter zaznavanjem odstopanj omogočata takojšen in prilagojen odziv, posledično pa tudi hitrejšo obravnavo varnostnih incidentov, njihovo predvidevanje in preprečevanje ter ponovno prevzemanje pobude v kibernetičnem prostoru.

Ana Brodnik, KIZC

NA MINISTRSTVU RAZSTAVA NATO 75/SLOVENIJA 20

BESEDILO Jerneja Grmadnik, FOTO Vekoslav Rajh

V počastitev visokega jubileja priključitve Slovenije Natu je Vojaški muzej Slovenske vojske 4. aprila v avli Ministrstva za obrambo za obiskovalce pripravil razstavo, na kateri so predstavljeni ustanovitev, razvoj in širjenje Nata v preteklosti, struktura zavezništva ter pomembne dejavnosti v letih 1949–2024. Razstavo je 4. aprila, prav 75 let od podpisa Severnoatlantske pogodbe, odprl minister za obrambo Marjan Šarec.

Avtor razstave Lenart Pupaher iz Vojaškega muzeja Slovenske vojske je v uvodu pojasnil, da je želel verodostojno predstaviti organizacijo, ki v vojaško-politično zavezništvo združuje osmino svetovnega prebivalstva. Razstavo jo razdelil na tri dele. V prvem so opisani nastanek organizacije, predhodne pogodbe in oblike združevanja v vojaška zavezništva v drugi polovici 40. let prejšnjega stoletja, v nadaljevanju pa sta orisani trenutna organiziranost ter širitev. V drugem delu je predstavljeno delovanje zavezništva skozi stoletja, v tretjem pa slovenski proces vključevanja v zavezništvo. Slovenija je Natova članica že dvajset let, za začetek procesa pa štejemo leto 1993, ko je državni zbor sprejel Resolucijo o izhodiščih zasnove nacionalne varnosti. V naslednjih desetih letih je Slovenija izpeljala zahteven proces, leta 2004 pa je postala polnopravna članica zavezništva. Na zadnjem panoju so predstavljeni delovanje Slovenske vojske v Natu, oblike sodelovanja ter slovenski prispevek v zavezništvu. Minister Marjan Šarec je v nagovoru orisal zgodovino zveze Nato, njene padce in vzpone ter izpostavil, da od vojne v Ukrajini živimo v nekem obdobju, ko je Nato bolj kot kadar koli prej pomemben kot odvrtačna in obrambna organizacija. Poudaril je, da se vračamo k teritorialnemu principu, obrambi na lastnem ozemlju ter se pripravljamo po 3. in 5. členu pogodbe. Da ima Nato danes polni pomen, po njegovih besedah dokazuje tudi pridružitve dveh nekdanjih nevtralnih držav – Finske in Švedske. Ob koncu nagovora se je minister zahvalil za postavitev razstave in Natu zaželel dobro delo še naprej.

REVIIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKI: Jerneja Grmadnik in Petra Apšner

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo

OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 8000 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo.

Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 27. maja 2024.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

pod uniformo.
za domovino.

DAN SLOVENSKE VOJSKE 2024

MARIBOR, DVORANA TABOR
TOREK, 14. MAJ 2024

od 10.00

predstavitvene aktivnosti Slovenske vojske

ob 18.00

slovesnost in koncert Big banda Orkestra
Slovenske vojske z glasbenimi zvezdami

VSTOPNICE NA [EVENTIM.SI](https://eventim.si)